

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ÎN ACEST NUMAR:

Un mare succes al științei sovietice

de acad. Horia Hulubei
pag. 3

Răspuns la o scrisoare

de Ilya Ehrenburg
pag. 5

Un turneu neobișnuit

de Angela Moldovan
pag. 6

O SĂRBĂTOARE A CULTURII ȘI PRIETENIEI

Zilele culturii românești, organizate în R.S.S. Bieloruse, urmînd aceluia consacrate cu cîteva luni în urmă, la noi, culturii bielorusă, s-au desfășurat în proporții și într-o atmosferă care ne-au pus pe noi, membrii delegației culturale, în situația grea de-a nu fi putut găsi, cînd ne aflam acolo, cuvintele în măsură să exprime, față de poporul gazdă, sentimentul recunoștinței.

Intr-adevăr manifestările care au avut loc la Minsk și pe tot cuprinsul Bielorusiei sovietice au îmbrăcat caracterul unui eveniment cultural și al unei mișcătoare demonstrații de iubire și prețuire față de poporul român.

Mitingurile ținute între 25 august și 4 septembrie în săli vaste de cluburi, de teatre și de asemenea sub cerul liber, paginile de ziare și reviste oferite zilnic înfățișării realizărilor din publica Populă Română, emisiunile transmise la Radio, lozincile cuprinzînd cuvinte de salut și de urări de bine pentru poporul nostru, conferințele rostite de scriitori, de oameni de cultură, de știință și artă, florile, multele și frumoasele flori care ne-au umplut brațele pretutindeni, în întreprinderi mari, în institute de cultură, în școli, în colhozuri, figurile zîmbitoare cu priviri în care strălucea lumina prieteniei; sînt mărturia mișcătoare a sentimentelor de iubire pe care poporul bielorus, dimpreună cu toate popoarele marii Uniuni Sovietice, le poartă poporului român.

Cu deosebire emoționantă a fost participarea întregului popor bielorus la marea noastră sărbătoare națională — aniversarea eliberării patriei de sub înrobirea fascistă.

Am spus în toate împrejurările, acolo, că poporul nostru are sentimentul recunoștinței. Și el îndreaptă neconștient recunoștința sa către popoarele sovietice, către eroicele sale armate a căror înaintare vijelioasă, măturîndu-i pe cîmpul de luptă, a creat forțelor patriotice populare, organizate și conduse la luptă de către Partidul Comunist Român, condițiile necesare ridicării armelor împotriva dușmanului; îndreaptă neconștient recunoștința sa spre popoarele sovietice care l-au ajutat și-l ajută multilateral să desăvîrșească în țara sa opera de construcție socialistă.

La Minsk, la Vitebsk, la Orșă, la Moghilev, la Gomel, la Grodno, la Brest și în alte locuri — peste tot am avut puțința să vedem cu cît avîni, cu cît de mare și dirză însuflețire, cu cît eroism au muncit oamenii Bielorusiei sovietice să-și reconstruiască patria pustiită de armatele fascisto-hitler-

iste, s-o facă mai puternică, mai frumoasă, mai înfloritoare. Eroismul acesta urmează celuilalt eroism dovedit în anii Războiului pentru Apărarea Patriei cînd, asemenea tuturor popoarelor sovietice de pe teritoriile vremelnice cîmpulite, poporul bielorus s-a ridicat cu clocotitoare furie împotriva vrăjmașului, dîndu-i lovituri nimicitoare.

La Orșă am străbătut cu frunzi descoperite sălile muzeului care păstrează documentele privind viața eroului de legendă Konstantin Zaslouov. În fața monumentului ridicat în amintirea sa am depus flori — florile admirației respectuoase a poporului nostru.

Vom rămîne cu amintiri ce nu vor fi niciodată uitate.

Zilele culturii românești au fost o prețioasă contribuție pentru cunoașterea și mai profundă a realizărilor pe plan cultural dobîndite de poporul român în anii puterii populare; a fost o nouă demonstrație a sentimentelor de sinceră prietenie pe care poporul bielorus și toate popoarele sovietice le nutresc poporului român; au fost un nou mijloc pentru a se ști pretutindeni că noi, împreună cu toate celelalte țări ale lagărului socialist, în frunte cu Uniunea Sovietică, alcătuim o mare familie unită prin identitatea de idei, sentimente și țeluri — frontul care construiește socialismul și comunismul, care apără pacea și luptă pentru fericirea omenirii întregi.

Ion Pas

președintele Comitetului de radiodifuziune și televiziune de pe lângă Consiliul de Miniștri

La conservatorul din Moscova. Viitoare harfiste

Spărgătorul de gheață atomic „Lenin“ va ridica în curînd ancora

Mașinile, pompele și agregatele primului spărgător de gheață atomic „Lenin“ au trecut cu succes toate probele experimentale. În prezent, vasul se pregătește să ridice ancora...

Pe punte și în interiorul vasului domnește o ordine desăvîrșită. Pe nesfîrșitele culcuare, cu cabine în dreapta și în stînga, destinate echipajului, lămpile fluorescente revarsă o lumină odihnitoare. Interioarele, mașinile, tablourile de comandă, au fost vopsite în culori care să nu obosească ochiul.

În sala mașinilor, în locul numeroșilor mecanici, electricieni, motorști, care mișcă sună neconștient pe vasele obișnuite, se

află un singur om — un inginer. Nici nu e nevoie de mai mulți: totul este mecanizat, totul e dirijat de la tabloul de comandă.

Iată cîteva date interesante: pe vas au fost instalate 4 turbine cu o putere de 11.000 c.p., fabricate de renumita uzină din Kirov. În afară de ele mai există trei electromotoare unice: unul cu o putere de 19.600 c.p. iar celelalte două a câte 9.800 c.p., fiecare. Acestea din urmă au fost proiectate și executate de uzina „Elektrosila“. Lungimea tuturor cablurilor montate este de 400 kilometri...

Deosebit de interesante sînt instalațiile de repompare a apei în cisternele

de balast, de la pupă la provă și de la un bord la altul. Dacă, de exemplu, vasul se va pomeni cîndva blocat de ghețuri, vor intra numaidecît în funcțiune puternicele pompe, care vor aduce în cîteva clipe zeci de tone de apă spre rezervoarele de la provă. Aceasta, avînd o greutate mare, va permite vasului să spargă cu ușurință ghețurile din jur și să-și continue cursa.

Nu mai e departe ziua cînd, după terminarea ultimelor încercări a întregii aparaturii, noul vas-amiral al flotei arctice sovietice și primul spărgător de gheață atomic din lume, va ridica ancora pornînd în orîna sa călătorie în larg. Va fi o dată memorabilă în istoria navigației.

Un model al genului

Cine urmărește presa sovietică se poate convinge desori că ziaristii sovietici sînt niște virtuozii ai genului scurt. Iată, de pildă, acest micro-reportaj publicat de „Pravda” din 6 septembrie a.c., care în 40—50 de rînduri de ziar izbutește să fie în același timp concis și cuprinzător, colorat și precis, să descrie imediatul și să deschidă perspectiva viitorului.

Se naște un oraș

Bănuiau oare locuitorii sătucului bielorus ascuns în pitoreasca poiană de pe malul stîng al Dvinei apusene, că în imediata lor apropiere se va ridica într-un răstimp record un oraș modern, luminos și frumos?

— Nu, ne-a răspuns Ivan Vasilevici Plakso, colhoznic sexagenar. Nici prin gînd nu-mi trecea. Într-un rînd au venit niște oameni, au cercetat împrejurimile, au măsurat cîte ceva dar de, n-am fost curios. Anul trecut m-am vizitat, însă, cîțiva constructori. Ei, Ivan Vasilevici, mi-au spus, Avem să ne mutăm un timp în casa dumată. Aici are să locuiască conducerea șantierului. Ai auzit de „Neft stroi”? Nu. De unde să fi auzit aici de petrol? Il vom aduce de departe, de lingă Volga și-l vom prelucra aici. Peste trei zile au sosit trei camioane pline cu tineri. Îmi aduc aminte foarte bine, era prin iunie anul trecut; uite, acolo unde e cinematograful au început primele săpături. Și acum, privește ce se întimplă în jurul nostru...

„Neft stroi” din Poloțk e una din construcțiile importante ale septenaliului. Primul sector al rafinării va intra în funcțiune în 1962. Tot atunci se va ridica aici un minunat oraș-grădina. Iar în imediata lui vecinătate, pe malul Dvinei, petrolul de pe Volga va fi prelucrat pe pămînt bielorus.

Taras Hadkevici

Astronomul și critica literară

Acum vreo două luni, o publicație tehnică sovietică, anume „Promișlennno-ekonomiceskaia gazeta” a publicat, în două rînduri, niște articole severe la adresa romanului „Nebuloasa Andromeda” de I. Efremov, punînd în discuție cu acest prilej și hotărîrea luată de juriul Concursului unional pentru cea mai bună carte de știință și tehnică pentru copii, care a decernat lucrării amintite premiul I. Critica aceasta a stîrnit, însă, un val de proteste, concretizate într-o susedenie de scrisori primite de redacția revistei „Literaturnaia gazeta”, prin care cititori de cele mai diverse categorii își exprimau plăcerea pe care o încercaseră citind romanul lui Efremov și condamnau în termeni siguroși „campania” din „Promișlennno-ekonomiceskaia gazeta”.

Zilele trecute, „Literaturnaia gazeta” a făcut loc în coloanele ei părerii celebrului astronom V. Ambarțunian în legătură cu polemica iscată în jurul „Nebuloasei Andromeda”, anunțînd în același timp ea, publicînd această opinie autorizată, socotește discuția închisă.

„Nu sînt critic — a scris astronomul — de aceea nu mă încumet să fac o judecată atotcuprinzătoare despre „Nebuloasa Andromeda” romanul fantastic al lui I. Efremov. Dacă totuși m-am hotărît să mă adresez redacției „Literaturnaia gazeta”, am făcut-o silit de aprecierile nedrepte și de denaturările cuprinse în articolele despre cartea lui I. Efremov, apărute în „Promișlennno-ekonomiceskaia gazeta”.

Cartea e închinată viitoarelor călătorii interplanetare. Acțiunea se petrece într-o epocă eînd călătoriile interplanetare, adică zborurile în adîncurile sistemului solar, vor deveni un lucru obișnuit.

Autorul a realizat foarte bine mai ales primă parte a romanului în care descrie călătoriile. Emoționat, cititorul trăiește împreună cu el peripețiile zborurilor interplanetare, simte enormele greutăți care au trebuit înlăturate de generațiile anterioare spre a crea giganticele aparate folosite în expedițiile interplanetare. Bine

IBREMARI

evidențiată este și necesitatea perfecționării continue a tehnicii zborurilor cosmice. De asemenea, autorul a descris bine relațiile dintre societatea umană a viitorului și locuitorii planetelor aflate în apropierea stelelor îndepărtate. De la un capăt la altul al cărții este vie ideea că progresul tehnic din epoca descrisă de scriitor ar fi fost de neconceput fără triumful comunismului pe Pămînt.

Dar cartea are și lipsuri serioase. Și celebrul astronom le enumeră amănunțit. După care în concluzie scrie:

„Evident, tabloul anticipativ descris în

romanul „Nebuloasa Andromeda” nu e scrupulos exact. Dar autorii articolelor au oare date mai exacte despre felul cum va arăta viața omului peste cîteva mii de ani? Dacă ei sînt nemulțumiți de zborul prea avîntat al fanteziei lui Efremov, noi, cititorii, le spunem: nu-i împiedicați pe scriitori să scrie romane și nuvele fantastice despre viitorul omenirii. Noi construim acum acest viitor, cu mîinile noastre și dorim să aruncăm măcar o privire asupra-i”.

Ceea ce denotă că astronomul este sensibil nu numai la muzica sferelor, ci și la poezia literaturii.

De la Baltica la Pacific

Timp de patru luni, absolvenții Institutului de pictură, sculptură și arhitectură „I. E. Repin” au făcut o călătorie care i-a dus de la Kaliningrad pînă pe coastele Pacificului, la Vladivostok. Mai exact, itinerariul a fost: Kaliningrad, Kiev, Gibraltar, Port-Said, Suez, Aden, Singapore, Lian-lun-Gan, Petropavlovsk-Kamcjetski, Vladivostok.

Tinerii artiști plastici sovietici s-au întors din această frumoasă călătorie cu mai bine de o mie cinci sute de desene și schițe.

Iurii Darii a fost captivat de natura luxuriantă a Indoneziei, Dmitri Arsenin de viața porturilor chineze, Mihail

Kazanski de viața locuitorilor din Malaiia, Albert Kniajev a lucrat multe zile la un studiu despre Canalul de Suez.

În această pagină vă prezentăm unul din cele o mie cinci sute de desene. „Aerul torid și nemișcat al Port-Said-ului. Sub cerul albastru, calm, la umbra palmierilor trăiesc și muncesc locuitorii tinerei Republici Arabe Unite. M. Kazanski a desenat o stradă tipică din Port-Said.

Cea mai nouă generație de artiști plastici sovietici a acumulat astfel multe impresii interesante. Iar desenele pe care le-au adus îi prevestesc un drum promiștor și rodnic.

Muncitor și poet

Biografia lui Roman Levin, tînar și talentat poet, îrezor la o uzină din Harkov și autor al unui interesant volum de versuri apărut anul trecut, este una dintre cele mai zbuciumate biografii înregistrate de istoria literară. Copil fiind, în vîrstă de 11 ani, a fost martorul masacrării întregii sașe familii de către călăii fasciști. Așa s-a întimplat în ziua de 22 iunie 1941. Scăpînd ca prin minune din mina lor, Roman a pribegit pe drumurile Poloniei cîmpite, cu spaima în ochi, ascunzîndu-se ziua, iar noaptea ieșînd să-și astîmpere foamea și setea...

In cărți și în filme bogate-n lirism geologia curat romantism: jocuri de tabără, jungle virgine, harla, compasul, primejdii... și-n fine după isprăvi (se-nțelege, galante!) — bulgări de aur curat, diamante...

Noi mai prozaici sintem ce e drept, noi nu ne prindem cu jungla de drept... Alt ni-i năraul și altul ni-i scopul: colo în tabără sub Melitopol dăm din sudoare fărîni obol — scoatem cu sondele probe de sol...

Așa l-a cunoscut Floria Budîșevskaia, eroină a poporului polonez, luptătoare neînfîcătă, care l-a adăpostit în casa ei și i-a ținut loc de mamă, fapt pentru care a trebuit să plătească cu viața: fasciștii au împușcat-o și pe ea.

De curînd, Roman Levin a fost primit la Institutul de literatură „A. M. Gorki” unde, paralel cu munca în fabrică, își îmbogățește cunoștințele și măiestria literară.

Dăm mai jos una din poeziile sale, apărută de curînd în presa sovietică.

ROMAN LEVIN

Romantismul nostru

Iată-n sfîrșit, bucuria-i pe chip — scapa a dat de un strat de nisip! Da, de nisip, nu vă prîndă mirarea — asta ni-l visul, ni-e asta chemarea! Mîine betonul va curge puhoi pentru uriașul baraj, pentru noi..

Inimă, nu mai svîcni ca nebuna, dăm amîndoi fericirii arunca! Inimă, știi doar la fel ca și mine: colo-n adîncuri de straturi virgine pentru un ev denumit comunism noi explorăm cel mai pur romantism!

În romînește de MIHAIL CALMICU

Orchestra simfonică din New York — una din cele mai vechi formații simfonice din S.U.A. — întreprinde un turneu prin Uniunea Sovietică. Cele două concerte date în fața publicului moscovit au fost apreciate de opinia publică sovietică ca spectacole de înaltă ținută artistică. Menționînd calitățile colectivelor, compozitorul Dmitri Kabalevski a relevat în deosebi aportul dirijorului și directorului orchestrei new-yorkeze, Leonard Bernstein, care în interpretarea Simfoniei a V-a de Șostakovici, s-a dovedit a fi un bun cunoscător al partiturii, redînd cu autentic tragism partea a III-a a Simfoniei — momentul culminant al lucrării.

Dintr-un interviu cu Valentin Ovecikin:

„...Ce scrieți acum?
— Scriu mai ales articole, lucrez la o piesă despre legătura dintre intelectualitate și viața poporului, mă port cu gîndul și la ceva nou...

— La ce anume? Schiță, povestire, roman?

— E greu de precizat genul... Dar o viață întreagă am scris despre sat și e tirziu ca să-mi schimb acum tema preferată.

O clipă Ovecikin cade pe gînduri, apoi continuă.

— Nu crezi cumva că într-un an pot să dau și un roman și o piesă și un poem... Biografia mea nu cunoaște minuni. Am crescut încet, treptat, greu...

E hazardat să spunem de pe acum ce carte ne va dăru miine Ovecikin. Va fi poate o culegere de articole, poate de schițe. Sau o nuvelă. Sau povestiri. Dar în orice caz am toată convingerea că și noua lui carte va emoționa dat fiind că scriitorul trăiește în unison cu gîndurile poporului”.

După întîlnirea de pe pămîntul Donului...

Vizita lui Nikita Sergheevici Hrușciiov în stanița Veșenskaia unde locuiește Mihail Alexandrovici Șolohov ne-a amintit din nou de însemnătatea pe care Partidul Comunist o acordă legăturii strînse dintre artă și viața poporului.

ANATOLI NOVIKOV

Minunat, aproape că nu-mi ajung cuvintele spre a aprecia evenimentul. Dar ceea ce este cel mai important e că fiecărui scriitor, artist, compozitor sovietic i-a fost indicată din nou calea spre oglindirea creatoare a vieții.

ALEXANDR PROKOFIEV

Dacă aceste zile de august din stanița Veșenskaia au devenit zile de sărbătoare pentru întreaga noastră literatură, lucrul îi obligă pe toți cei care minuesc condeul să-și închine poporului toate posibilitățile, tot talentul, tot sufletul lor.

ANATOLI KALININ

Ceea ce s-a petrecut într-o duminică în cunoscuta staniță din ținutul Donului nu se poate întimpla în nici o țară capitalistă. ...Fără îndoială că acest eveniment îmbucurător ne va însufleți pe toți luptătorii din frontul literaturii.

LIUBOMIR DMITERKO

Citînd exemplul celebrului autor al „Donului liniștit” și al „Pămîntului desțelenit”, tovarășul Hrușciiov ne-a arătat cum trebuie să fie un adevărat artist al fărîii socialismului, care e responsabilitatea lui în fața poporului, în fața cititorului nostru exigent.

MEHTI GUSEIN

Vizita pe care Nikita Sergheevici Hrușciiov a făcut-o celui mai respectat aksakal al nostru — Mihail Alexandrovici Șolohov — ne-a bucurat și ne-a emoționat pe noi scriitorii tătari, de parcă noi am fi avut parte de această fericire.

GUMER BEȘIROV

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni 20 lei; pe un an, 40 lei.

REACTORUL CU NEUTRONI RAPIZI

Revista de specialitate „Atomnaia Energhia” a anunțat, în numărul ei din August 1959, un ou rezultat important obținut de oamenii de știință și inginerii sovietici și anume intrarea în funcțiune, la puterea proiectată de 5000 kW, a unui reactor cu neutroni rapizi, reactor care a purtat indicatorul BR 5. Așa cum s-a arătat și în comunicatul ASS acest reactor este cel mai puternic din cele existente, de acest tip.

Rezultatul este important atât în punct de vedere teoretic cât și tehnic, deoarece deschide calea unor soluții esențiale în problemele ridicate de introducerea energiei nucleare în circuitul energetic al viitorului.

Sunt necesare câteva explicații pentru ca cititorul să poată înțelege mai bine afirmațiile făcute.

Combustibilul natural pentru obținerea de energie nucleară este izotopul 235 al uraniului. El se află în uraniu natural, mestecat în proporție de 1/140, și special cu izotopul 238 al ramului. Acesta din urmă se desface în uraniu, într-o proporție de peste 99 la sută. Obținerea energiei se asigură, de obicei, fisionirea uraniului 235, când acesta este bombardat cu neutroni. Randamentul este în funcție de energia neutronilor înținși și de viteza lor de mișcare. Astfel, uraniul 235 fisionizează cu un foarte bun randament cu neutroni care se mișcă foarte încet, cu așa ziii neutroni lenti. Acești neutroni lenti, cu energie mică, se dobindesc în încetinirea lor atunci când trec prin materiale moderatoare, cum ar fi apa obișnuită, apa grea, grafitul.

Reactorii întrebunțați până acum în scopuri energetice lucrează cu uraniu 235 fisionat cu

ajutorul neutronilor încetiniți, al neutronilor lenti.

Pentru realizarea procesului de fisionare se grupează, de pildă, bare de uraniu natural, într-un amestec al celor doi izotopi în așa fel ca reacția în lanț să poată avea loc. Aceste bare sunt înconjurate cu un moderator, cum ar fi grafitul sau apa grea.

Neutronii foarte repezi expulzați cu ocazia ruperii uraniului 235, trec prin moderator, unde se încetinesc și nu ajung de cît astfel la altă bară de uraniu natural. Acolo ei acționează numai cu uraniul 235, neputînd fisiona izotopul 238. Acesta din urmă cere o energie de câteva zeci de milioane de ori mai mare pentru ca neutronii să poată fi fisionați. În acest mod reactorul funcționează căpătînd energie de la uraniul 235, care se consumă pe măsură ce pila debitează energie, uraniul 238 neparticipînd la obținerea de energie.

În reactoarele cu neutroni încetiniți se poate obține printr-o dispoziție specială a barelor ca neutronii ceva mai repezi ajunși la ele să provoace fabricarea de plutoniu 239 din uraniu 238. Plutoniul 239 este și el un combustibil nuclear ca și uraniul 235 și poate fi utilizat, între altele, la fabricarea de bombe atomice. Majoritatea reactorilor din țările capitaliste au funcționat în special, pentru fabricarea de plutoniu necesar armamentului atomic.

Pentru obținerea de energie în scopuri pașnice, în condiții de rentabilitate superioară, e nevoie să căpătăm energie și din fisionarea izotopului 238, utilizînd astfel la maximum toată cantitatea de uraniu natural. Tot astfel trebuie utilizată și fisionarea thoriului 232, care și el se găsește în cantitate mare în natură. Pentru fisionarea acestor

izotopi sînt însă necesari neutroni rapizi așa cum apar ei din fisionarea uraniului 235 sau a plutoniului 239. Numai în acest caz pot fi și ei utilizați la producerea de energie.

De aici necesitatea reactorilor cu neutroni rapizi, de tipul celui pus recent în funcțiune în Uniunea Sovietică. Acești reactori sînt mult mai delicăți în funcționarea lor și cer o serie de procedee tehnice mai complicate și mai fine.

Reactorii cu neutroni rapizi eliberează energia treptat și în chip dirijat.

Cercetări în acest domeniu se fac de mult și s-a vorbit de ele și în cursul celor două Congrese de aplicații ale energiei nucleare în scopuri pașnice de la Geneva. Atunci rezultatele erau incomplete și nu putea fi încă vorba de funcționarea acestor reactori la energii mari.

După datele publicate de revista „Atomnaia Energhia”, importanța noului reactor intrat în funcțiune în Uniunea Sovietică constă și în faptul că el poate fi utilizat la scară industrială. Reactorii cu neutroni rapizi pot fi utilizați pentru obținerea de energie nucleară ieftină, dat fiind că funcționarea lor permite stabilirea unui ciclu complet în folosirea combustibilului nuclear, ciclu prin care se realizează utilizarea integrală a izotopilor de uraniu și de thoriu.

De aceea, succesul savanților sovietici este de o deosebită importanță permițînd utilizarea economică, cu un moment mai de vreme, a energiei nucleare în scopuri pașnice.

Acad. Horia Hu'ubei

Intre 25 august — 4 septembrie, într-una din republicile sovietice, în R.S.S. Bielorusă, s-au desfășurat Zilele culturii românești.

Cu acest prilej, la Minsk și în celelalte centre ale republicii au fost organizate numeroase manifestări consacrate țării și poporului român. În întreprinderi, în colhozuri și în instituțiile culturale s-au ținut expuneri despre dezvoltarea României democrat-populare, au fost prezentate filme produse de studiourile românești. La Minsk s-a deschis într-un cadru festiv o expoziție de artă plastică românească.

De un mare succes s-au bucurat concertele date de Ansamblul de cîntece și dansuri al U.T.M., precum și de formația de instrumentiști ai ansamblului popular „Barbu Lăutaru”, care a întreprins un turneu prin Bielorusia.

La manifestările din cadrul Zilelor culturii românești a participat o delegație românească, alcătuită din tov. Ion Pas, președinte al Comitetului de stat pentru radio și televiziune, Ion Moraru, secretar al Consiliului General A.R.L.U.S. și Dumitru Boriga, director general în Ministerul Învățămîntului și Culturii.

Pretulindenți, delegația s-a bucurat de o primire călduroasă. În clișeu: O mare mulțime a venit în întîmpinarea delegației.

Călătorind prin U.R.S.S.

Plouă mărunț și des, ca la noi în octombrie. Scăpat din strînsoarea de aer a orașului, vîntul suflă aici în fale lungi, încovoiînd pînă la pămînt oșii superbe din fața aerogării. Pe asfaltul ud al autostrăzii aluneacă zgomot „Zimuri” somptuoase, alături de bine cunoscutele „Pobede” canii, de excelentele „Moskvici-uri” de c litraj, de elegantele limuzine „Vol” și „Ceaika”. La fiecare 2-3 minute, uzorul vestește în rusește, englezește franțuzește plecarea sau sosirea unui ion în cursă.

Pe o bancă din scuarul circular de ste drum o tinăre pereche trăiește ezia dulce-amară a primei despărțiri. Sînt foarte tineri amîndoi, în viața lor nu mai fi desigur multe despărțiri, dar întirea acesteia va stărui mereu în letele lor, ca un parfum trist și imătător.

Mă-ndepărtez cu grijă să nu tulbur această dulce intimitate și pătrund pe un largă a aerogării. Pe peretele din stînga, cu litere mari, de aur, o inscrip-

la apus la răsărit,
la nord la sud,
te lanțurile muntoase ale Caucazului
și Pamirului,
te înflorișoarea Ucraină sovietică,
te Asia centrală
te Siberia și Orientul îndepărtat —
nsele linii aeriene leagă
na Uniunii Sovietice
ernicele centre industriale,
te colțurile
uprinsei noastre patrii...

Ju-i așa că e umitor cîtă poezie
te cuprinde uneori o reclamă pro-
că a „Aeroflotului”?

și iată-ne în miezul acestei trepidante,
ismuite realități, pe unul din cele
i mari aeroporturi ale lumii, la Vnu-
o — poarta aeriană a Capitalei so-
ice.

ste puțin înainte de ora 8 seara și
5 la plecarea avionului de Minsk a

mai rămas aproape jumătate de oră. Pasagerii sosiți cu avionul de Sofia-București mai stăruie încă în fața ghișetelor de bagaje și iată că un nou val de călători proaspăt sosiți se revarsă în salonul scaldat în lumina caldă a tuburilor de neon. Nu numai prînzul, dar și ceaiul de ora 5 l-au luat într-o cafenea de pe malurile Senei, și iată că cina — o cină copioasă, adevărat rusească, cu icre negre, lacherdă, costiță afumată și atîtea alte bunătăți ce fac deliciu gurmanzilor — o vor servi intr-unul din luxoasele restaurante ale Moscovei. Mai puțin de 4 ore — mai precis 3 ore și 45 de minute — i-a trebuit puternicului turboreactor Tu-104 ca să străbată distanța Paris-Moscova!

Încă uluți de această fantastică aventură, noii veniți străbat saloanele vaste ale aerogării, îndreptîndu-se spre ieșire. Cîteva minute mai tîrziu, instalații somptuoase limuzine sovietice ei vor scruta cu nesăț peisajul vast ce li se desfășoară în fața ochilor, strălucitoarele constelații prin care marele oraș își semnalizează prezența.

Intre timp, glasul metalic al difuzorului a anunțat sosirea avionului de Leninograd. Un grup compact de oameni străbate distanța dintr-o parte de aterizare și aerogară: sînt o sută de persoane — aproape cît în două vagoane obișnuite de călători. Într-o oră și 10 minute ei au străbătut distanța pe care trenul cel mai rapid o parcurge în 9 ore. Șase curse pe zi se deservesc această linie intens frecventată, iar biletele se vind cu multe zile înainte. Obișnuții acestei linii sînt conducători de întreprinderi și ingineri, președinți de colhozuri și colhoznicii de rînd, profesori universitari și studenți sau pur și simplu muncitori care pleacă să-și petreacă la Moscova ziua de odihnă. Poate că unii dintre aceștia din urmă, între alte momente ale capitalei, vor vizita și sala armelor din marele palat al Kremlinului. Aici ei se vor opri în fața caretei aurite

executate de meșteri iscușiți aduși din țări străine și în care împărăteasa Ecaterina a străbătut distanța dintre Petersburg și Moscova în numai 3 zile și 3 nopți — veritabil record de viteză pentru acea epocă...

Acele ceasornicelor electrice indică ora 8 și 10 minute. Spre cîmpul de imbarcare se îndreaptă acum călătorii spre Extremul Orient. Rînd pe rînd ei urcă scărița ușoară de aluminiu, instalîndu-se în fotoliile avionului care-i va duce, peste întinderea nesfîrșită a stepilor, peste crestele munților înalți, peste fluviul și peste mări întinse, spre ținta călătoriei lor: Irkutsk, Krasnoarsk, Habarovsk, Novosibirsk, marile metropole ale Siberiei... De la opt mii de metri înălțime ei vor privi, înmărmuriți, feroia orașelor scaldate abundent de lumina electrică, vîpăile furnalzelor înalte și a cuptoarelor Martin din Ural, luminile vapoarelor ce spintecă grațios valurile mării albastre. Zburînd în întîmpinarea soarelui, ei vor saluta răsăritul astului zilei la mii de kilometri depărtare de Moscova, iar puțin după aceea vor des-cinde în mijlocul pescarilor și vinătorilor din îndepărtatul Sahalin. Și această extraordinară aventură — comparabilă într-un tot cu cele mai temerare realizări infăptuite vreodată de geniul omenesc — se va repeta în fiecare zi, fără ca această repetiție să știrbească cîtuși de puțin măreția actului în sine.

În timp ce pe bordul avionului Tu-104 călătorii spre orașele Extremului Orient sovietic își continuă uluitoarea lor călătorie, aici, în saloanele aeroportului din Vnukovo alții așteaptă ora plecării. Sînt cei care se vor imbarca pe avioanele ce-i vor duce la Tașkent și Simferopol la Tbilisi și Alma-Ata, la Așhabad, Cita, Tașkent și Adler. Instalații comode în fotoliile capitonate ale sălii de așteptare, ei discută în șoaptă — avînd grijă să nu-și deranjeze vecinii — sau își citesc cu atenție ziarul de seară. Întreaga lor atitudine te face să

înțelegi că pentru fiecare dintre ei a-cestă călătorie pe care se pregătesc s-o întreprindă nu cre nimic neobișnuit. Cetățeni ai unuia dintre cele mai puternice și mai mari state ale lumii, ei se bucură în modul cel mai firesc de toate posibilitățile pe care tehnica contemporană le oferă oamenilor. Aici, în vastele săli de așteptare ale aerogării Vnukovo, îți dai seama cît se poate de limpede că aviația — ca și radioul, ca și televiziunea, ca și atîtea alte cuce-ri ale civilizației moderne — a intrat temeinic în viața de toate zilele a omului sovietic.

...Acele ceasornicelor electrice indică acum ora 8 și 20 de minute. Glasul metallic al difuzoarelor îi invită pe călătorii spre Minsk să-și ocupe locurile în avion. Mă alătur grupului ce se formează și mă îndrept spre ieșire. Mă întîmpină aceeași ploaie mărunț, deasă și rece, de octombrie. Vîntul continuă să sufle în rafale lungi, improșcînd stropii de ploaie.

Prin pinza deasă de întuneric, sfîșiată din loc în loc de luminile reflectoarelor, mi se pare că zăresc un chip cunoscut: tînrul de pe banca din scuar. O clipă mă bucură gîndul că-l voi avea tovarăș de călătorie. Dar iluzia nu ține decît o clipă. Cu pași egali, tînrul se îndreaptă spre alt punct al aeroportului. Involuntar, îmi întorc privirea și în mulțimea rămasă pe peron desluesc un chip de fată cu mina fluturînd în semn de bun rămas.

Cîteva minute mai tîrziu, avionul nostru decolează. În urma noastră rămîne lumea fremătătoare a marelui aeroport, unde o fată zărită pentru o frîntură de clipă a rămas să fluture mina în chip de bun rămas.

Victor Rusu

Vitrina

O carte despre sateliții artificiali

În ultimii ani, în diferite țări ale lumii au apărut numeroase articole, broșuri și cărți tratând despre sateliții artificiali și, în genere, despre cosmonautică. Cartea binecunoscutului specialist în cosmonautică, savantul sovietic A. Sternfeld, se distanțează însă mult de tot de ce s-a scris până în prezent în acest domeniu. În lucrarea sa „Sateliții artificiali” au fost concentrate pentru prima oară cele mai importante date și cunoștințe privind cosmonautica, precum și o serie de informații noi, rezultatul unor cercetări și calcule ale autorului. Menționăm totodată că ediția în limba română a acestei lucrări este completată cu o anexă a autorului — publicată pentru prima dată — cuprinzând amănunte despre sateliții artificiali lansați de U.R.S.S. și S.U.A. până în iulie 1958.

Un important spațiu în lucrare este acordat problemelor de mecanică cerească și de tehnică a rachetelor. Datorită numeroaselor desene, scheme și tabele, complicatele cunoștințe despre caracteristicile mișcării sateliților, despre rachetele purtătoare ale sateliților artificiali, devin accesibile înțelegerii unor largi cercuri de cititori. De asemenea, un întreg capitol este consacrat observării mișcării sateliților de pe pământ și calculării orbitelor lor prin mijlocirea instrumentelor optice, a radioului, radar-ului etc.

Realizarea sateliților artificiali este prezentată în strinsă legătură cu proiectele de viitor în acest domeniu.

Problemele fiziologiei zborului cosmic ca și protecția omului împotriva pericolelor ce-l pîndesc în cosmos constituie subiectul unor capitole separate.

Un alt capitol, intitulat „Revenirea pe pământ” se ocupă de problema recuperării fie a satelitului, în întregime sau, fie numai a unui aparat cosmic de aterizare, problemă aflată la ordinea zilei în preocupările cercetătorilor cosmonauți sovietici.

Nu mai puțin interes trezesc capitolele despre utilizarea sateliților artificiali în scopuri științifice și practice, precum și paginile consacrate sateliților artificiali ai lunii, soarelui, planetelor sistemului solar, navelor orbitale.

Cartea „Sateliții artificiali” constituie o interesantă introducere în cosmonautică. Studiul ei permite pătrunderea unor dificile probleme din cel mai nou domeniu de activitate a omului — cercetarea cosmosului.

Mihai Macavescu

A. Sternfeld: „Sateliții artificiali”. Ed. științifică, 1959.

LITERATURA ȘTIINȚIFICĂ ÎN U. R. S. S.

Noile lucrări și descoperiri ale savanților sovietici sînt publicate de către Editura Academiei de Științe a U.R.S.S. Anul trecut, numai în domeniul științelor fizico-matematice, editura a publicat aproape 100 de monografii și culegeri de lucrări științifice între care: lucrările conferinței unionale în domeniul reacțiilor nucleare, o culegere asupra proprietăților nucleelor atomice, o altă intitulată „Radiațiile și izotopii în chimie”, citeva volume cuprinzînd lucrările Conferinței unionale pentru folosirea izotopilor radioactivi și stabili etc.

Editura a publicat, de asemenea, lucrările Institutului de astronomie teoretică, ale Observatorului central din Pulkovo, ale Observatorului din Crimeea și alte cărți care au făcut cunoscute succesele astronomilor sovietici.

Printre lucrările savanților sovietici consacrate chimiei, au fost editate cartea academicianului N. Semionov, laureat al Premiului Nobel, „În legătură cu unele probleme ale cineticii chimice și ale reactivității” și o mare monografie a academicianului V. Kondratiev, intitulată „Cinetica reacțiilor chimice în fază gazoasă”. Monografia lui V. Korșak și S. Vinogradova „Polieteriesteri”, care va apare în curînd, este destinată nu numai lucrătorilor științifici ci și inginerilor din industria fibrelor sintetice, a maselor plastice, a coloranților și a lacurilor.

În decurs de un an, au fost editate peste 250 de cărți consacrate științelor sociale.

Planul editorial al Academiei de Științe pe anul 1959 este strîns legat de realizarea planului septenal al U.R.S.S.

Vor vedea lumina tiparului mai multe volume ale unei lucrări colective consacrate proprietăților nucleelor atomice și al nouălea volum al lucrărilor Institutului de fizică „Lebedev”, consacrat și el problemelor fizicii nucleare. Culegerea „Citeva probleme ale rezistenței mecanice a corpurilor solide” va cuprinde rezultatul unor cercetări de mare importanță practică pentru siderurgie și construcții. Citeva lucrări vor fi consacrate datelor obținute grație sateliților artificiali sovietici.

Numeroase lucrări vor fi consacrate biologiei, istoriei, economiei, filozofiei, dreptului, literaturii și filologiei.

În laboratoarele Institutului de chimie

Teoria îndrăzneță a unui savant sovietic

TIMPUL, SURSA DE ENERGIE

Se spune deseori că omul e o așchie aruncată în fluviul timpului, ale cărui ape tumultuoase îl poartă de-a lungul vieții, pînă la adînci bătrîneți. Degeaba ar vrea să se smulgă din iureșul lor, ca nu-i ajung puterile...

Ciudată slăbiciune. Se știe că savanții încrucișează spadele în dispute despre natura fizică a spațiului, dar despre natura fizică a timpului nimeni nu se încumetă să discute: cunoștințele noastre în acest domeniu sînt foarte reduse. Că timpul e un rezultat al vitezei stau mărturie formulele teoriei relativității a lui Einstein, și asta e tot ce știm despre timp.

Tărîmul necunoașterii în acest domeniu e încă atît de vast încît în mințile nedumerite ale oamenilor se naște deseori întrebarea: dar, în definitiv, există vreun mijloc de a afla ce este timpul, ce reprezintă el?

Oa, există. Timpul, la fel ca și spațiul, este una din formele de bază ale existenței materiei. Ambele noțiuni cuprind în sine un anumit sens fizic. Butlerov și Fedorov au descoperit în lucrările lor dependența naturii corpurilor materiale de proprietățile lor spațiale. De exemplu, poziția în care se află atomii oxigenului unul față de celălalt, determină ce fel de materie va rezulta din ei — un diamant sau un grafit. Și dacă în prezent natura fizică a timpului este mai puțin cunoscută decît natura fizică a spațiului, asta nu înseamnă că așa va fi întotdeauna. Enigma timpului are și ea o cheie a ei de care savanții au și început să dea de urmă. Ne convinge în acest sens noua și interesanta teorie a lui N. A. Kozîrev, cu care am avut de curînd o discuție în acest sens.

Numele profesorului Kozîrev este cunoscut nu numai de oamenii de știință, el se bucură de o circulație mult mai mare. Fiecare om care urmărește îndeaproape ziarele și revistele a putut afla că cu cîțiva ani în urmă, Kozîrev a prezis mai înții, apoi a descoperit aurora polară de pe planeta Venus. Tot el a descoperit vulcanii activi din Lună.

Dar mai interesante decît toate aceste descoperiri sînt noile sale lucrări în domeniul cercetării naturii fizice a timpului.

„Moartea termică”

În natură totul tinde spre echilibru și liniște. Munții se surpă prefăcîndu-se în cîmpii, stelele se răcesc, planetele își încetinesc rotația. Unii savanți consideră că această tendință de uniformizare a energiei va trebui să aducă în cele din urmă întreg Universul la așa-zisa „moarte termică”. Galaxii reci, lipsite de viață, vor gonî prin hăuri cufundate în bezna, temperatura se va uniformiza pe-

te tot, materia va deveni inertă, evoluția va lua sfîrșit.

Cu toate acestea, nicaieri nu se observă vreun simptom, un indiciu cît de mic, care să confirme această presupunere. Universul scînteiază în toate nuanțele de lumină. Pînă și Luna, considerată pînă nu de mult o planetă moartă, trăiește și se dezvoltă neconștient. Miriade de stele lucesc în întunecatele și necuprinsele spații ale Universului și de miliarde de ani își împrăstie razele lor strălucitoare. Astrofizicienii încearcă de multă vreme să rezolve enigma longevității acestor corpuri cerești și iată concluzia la care au ajuns în cele din urmă: viața stelelor nu este determinată numai de transformările proceselor nucleare. Mai există ceva, un lucru necunoscut, calitativ cu totul nou, care le furnizează acestora o energie suplimentară.

Sculptorul planetelor

Studiînd cu pasiune cifrele caracteristicii corpurilor cerești, adunînd probă după probă, profesorul Kozîrev a ajuns la următoarea concluzie: ceea ce alimentează aceste ruguri stelare e timpul.

Concluzia este de-a dreptul uluitoare... Cum de a ajuns cercetătorul pînă la ea?

Știm cu toții că o piatră nu poate provoca în munți o avalanșă dacă nu se află așezată mai sus de celelalte pietre pe care le va antrena după ea. Glonțele nu poate simultan să se afle și în țeava puștii și în ținta ochită. Cu alte cuvinte, cauza și efectul sînt întotdeauna despărțite între ele de timp și spațiu. Prin urmare, viteza transformării cauzei în efect constituie, de fapt, scurgerea timpului.

Sensul fizic al acestei valori n-a putut fi clarificat multă vreme. Numai cu ajutorul unui puternic aparat modern de analiză matematică savantul a putut să înțeleagă unele proprietăți ale mersului timpului. Cele mai importante concluzii teoretice la care a ajuns sînt, pe scurt, următoarele: scurgerea timpului are aceleași proprietăți pe care le are viteza de rotație; în corpurile care se rotește aceasta suferă schimbări, din care cauză trebuie să ne așteptăm la apariția unor forțe suplimentare, care acționează în sensul axei de rotație.

Pe masa de lucru a savantului au apărut tot felul de calcule, șiruri nesfîrșite de cifre, care au pornit la atac împotriva enigmaticei esențe a timpului. S-a făcut, așadar, primul pas de la teorie spre lumea lucrurilor concrete.

A venit apoi și perioada experimentărilor. În cazul giroscopelor obișnuite, deformarea este atît de infimă încît nimeni n-a reușit să o observe pînă acum. În ce privește planetele însă, situația se schimbă. Aceste corpuri imense care se rotește în spațiu trebuie să aibă o deformare apreciabilă.

În cele din urmă s-a ivit și ocazia de a verifica practic exactitatea teoriei. Studiînd la Observatorul din Pulkova, fotografiile luate de pe Saturn și Jupiter, planete cu cea mai mare viteză de rotație și deci supuse unei acțiuni a timpului mult mai puternice, N. A. Kozîrev și D. O. Mohmeri au putut constata că atît Jupiter cît și Saturn au una din emisfere (cea de nord) mai turtită, iar cealaltă (emisfera de sud), mai alungită...

Asupra Pămîntului însă acțiunea timpului este mult mai

slabă, deoarece planeta noastră se rotește mai încet în comparație cu celelalte două. Totuși măsurîndu-se forța greutății la scorb, Pămîntului și observînd zborul sateliților artificiali, savanții au constatat că emisfera de nord a Pămîntului are o masă mai mare decît cea de sud. Nu-i vorba, unii savanți au încercat să explice acest fenomen, argumentînd că se prea poate ca densitatea rocilor celor două emisfere să difere, dar se înțelege de la sine că e mult mai logic să presupunem că forma Pămîntului se asemănă cu cea a lui Jupiter și Saturn.

Prin urmare, timpul este sculptorul planetelor... Ciudat și totuși așa este. Dar există și forțele timpului care acționează în direcția axei de rotație a Pămîntului o confirmă nu numai forma acestuia. Multe particularități geografice și climatologice ale planetei noastre rămase pînă acum învaluite în mister, pot fi explicate prin acțiunea forțelor timpului. Acestea din urmă fac să se deplaseze spre nord straturile inferioare ale atmosferei, ceea ce are tribui să atragă după sine o încălzire a regiunilor nordice, lucru care se și întîmplă de fapt temperatura medie anuală a emisferei de sud este cu două grade mai scăzută decît temperatura emisferei de nord.

Timpul arde în stele

Cercetătorii au reușit să calculeze cantitatea de energie care se degajă la deformarea corpurilor sub acțiunea timpului. Pentru giroscopurile obișnuite, această cantitate este infinit de mică. e nevoie de ani și ani pentru ca energia timpului să încălzească cu un grad o ană dintr-un panar... tocmai de aceea e foarte greu de descoperit manifestarea energetică a acesteia. Totuși în Soare sînt posibile procese datorită cărora mersul timpului poate să dea naștere la o energie capabilă să mențină arderea, în timp ce stelele nu sînt altceva decît niște mașini al căror combustibil e timpul... Dacă sub acțiunea unei părți infime de raze ale Soarelui care încălzesc pămîntul epiderma noastră se bronzează apa din mări și din râuri vaporă, se surpă munții — toate acestea se datoresc arderii timpului, transformării lui.

Cu toate acestea, legătura dintre energie și timp nu este unilaterală. În anumite condiții este posibil și fenomenul invers: transformarea energiei în timp.

Dar putem oare deduce de aici că transformarea timpului în energie nu este altceva decît acel proces de bază care împiedică apropierea „morții termice” a Universului? Una dintre tezele noii teorii a timpului confirmă acest lucru. Acțiunea energetică a timpului este în dreptă împotriva înmărunțirii energiei. Ea este capabilă să „întîmzească” chiar acele corpuri în care energia a ajuns în stare de echilibru. De aici rezultă că materia nu va încetămeni niciodată și că Universul nu va pieri nicicînd.

Înima e-n dreapta

Influența forțelor timpului nu se manifestă numai la corpurile care se rotește. În cazul lor această manifestare este mai pronunțată.

Să presupunem că un om călătorește cu trenul. La un moment, vagonul a fost lovit puternic, și omul, surprins de zburătură, a căzut. Și în cazul acesta și-a exercitat influența deși infimă, forța timpului. E a abătut mișcarea fie chiar cu o fracțiune de micron, însă în comparație cu forța inertă ea a fost atît de neînsemnat încît intervenția ei n-a putut percepuți nici de omul care căzută n-ici de cei din jur.

Există destule dovezi în sprijinul teoriei.

D. Bilentîn

(continuare în pag. 11-a)

RĂSPUNS LA O SCRISOARE

Zilele trecute am primit o scrisoare de la Nina V., studentă la Leningrad. Îmi scrie despre necazurile ei în dragoste. A cunoscut un tânăr inginer, care a răspuns la simțămintele ei; apoi, însă, între cei doi îndrăgostiți au survenit neînțelegeri care au dus la despărțire. Am să citez câteva fragmente din scrisoare.

„Intr-un rind, i-am citit o poezie de Blok. A ascultat-o fără plăcere, apoi mi-a spus că s-a învechit, că e un lucru de nimic, că acum trăim în altă epocă. Altă dată, când i-am propus să mergem la Ermitaj, mi-a răspuns enervat că a fost, că nu e prea interesant și iar mi-a repetat că nu înțeleg epoca noastră... Cu toate acestea e un tânăr deștept și cinstit; toți tovarășii lui au o părere foarte bună despre el, și-mi plăcea și mie să-l ascult ore întregi când îmi vorbea despre uzină, m-a ajutat să înțeleg importanța fizicii, dar atît. Am citit o carte despre oamenii din vechea Rusie, foarte interesantă și am vrut să i-o povestesc și lui, dar luri mi-a tăiat-o: „Prea te imprășii, n-o să iasă nimic din tine”. Singurul lucru pe care-l admite e sportul, susține că e un mod foarte sănătos de a te recrea după care începe iar cu epoca, că trebuie să fim oamenii secolului atomic. De cite ori am încercat să limpezesc împreună cu el relațiile noastre ori își ieșea din fire, ori îmi spunea zimbând că țin, cu tot dinadinsul să complic lucrurile... Odată i-am spus că ceea ce simte el pentru mine nu-i dragoste, ci un lucru de ordin secundar; mi-a răspuns enervat că iar complic lucrurile, că e oricînd gata să se însoare cu mine, că în curînd are să capete casă. Când ne-am întilnit ultima dată a fost foarte caustic, mi-a spus că am înnebunit, că nu înțeleg că în epoca cuceririi Cosmosului numai „doamnele cu cățelul” se mai interesează de romane, că nu sint modernă etc., etc. Intr-un cuvînt — ne-am despărțit. Nu vă scriu spre a-mi ușura sufletul. E adevărat, sufăr mult, dar așa putea să plîng și în ascuns. Vreau, însă, să vă întreb: Ce credeți despre atitudinea lui luri? E adevărat că arta merge spre declin, că dragostea trebuie simplificată, așa cum afirmă el? Știu că sinteți foarte ocupat, dar vă rog, dacă vă este posibil, să-mi răspundeți în câteva cuvinte...”

De obicei la o scrisoare răspunzi tot printr-o scrisoare; dar scrisoarea din care am citat fragmentul de mai sus nu privește doar durerea personală a Ninei, ci ridică probleme care i-ar putea interesa și pe alți tineri; drept care am hotărît să răspund printr-un articol.

Trăim într-o epocă de mari descoperiri științifice, care atrag luarea aminte a tuturor oamenilor. Acum o sută de ani fizica îi părea omului obișnuit o latură abstractă a procesului de cunoaștere. Descoperirile lui Joule sau Mayer interesau un cerc restrîns de specialiști. În 1859 a apărut cartea lui Darwin „Originea speciilor”, dar nici această uriașă descoperire n-a tulburat imaginația londonezului obișnuit, care se dădea în vînt după „Micuța Dorrit”. Secolul al XIX-lea a dat mulți savanți mari — Faraday și Darwin, Mendeleev și Roentgen, Pasteur și Herz; totuși oamenii din veacul al XIX-lea îi numeau „regi ai rațiunii” pe Byron, Hugo, Tolstoi. În zilele noastre, însă, oricine înțelege că descoperirile din cîmpul fizicii se răsfrîng în mod necesar și asupra soartei lui. Dezagregarea nucleului atomic poate modifica fundamental viața planetei noastre, poate aduce omenirii bunăstare, poate ajuta să se descopere în Antarctica regiuni încă necunoscute, să se cucerească Cosmosul; în același timp realizările științei amenință însăși existența omenirii.

Tragedia de la Hiroșima și Nagasaki, consecințele exploziilor atomice, pe de o parte, sateliții artificiali ai Pămîntului și Soarelui, primii pași în studiul universului, pe de altă parte, îi impresionează mult mai puternic pe oamenii de la mijlocul secolului al XX-lea decît toate romanele, tablourile, simfoniile.

În aceste împrejurări, în mintea unora se poate naște întrebarea: dacă-i așa, poate că au dreptate oamenii care gîndesc ca prietenul studentei din Leningrad. Poate că într-adevăr arta și-a trăit traiul. Poate că a fost legată de visurile de tinerețe ale omenirii, dar acum cînd știința face posibil imposibilul, cînd organizarea societății pe baze mai raționale aduce nu numai bunăstare, ci și dezvoltarea intelectuală a fiecăruia, poezii sau pictorii devin din ce în ce mai puțin necesari?

Am avut fericirea să mă întilnesc de multe ori cu unul din cei mai mari fizicieni ai zilelor noastre — Frédéric Joliot-Curie. N-am să povestesc acum cit de pătimăș iubea pictura; s-ar putea crede că era o ciudățenie personală a savantului, de aceea prefer să citez dintr-un articol de-al lui: „Victor Hugo spunea: „Știința merge mereu înainte, anulîndu-se pe sine... Știința este o scară...”

Poezia, o filiiere de aripi... Capodoperele de artă se nasc pentru vecie. Dante nu-l anulează pe Homer. Capodoperele sint mult mai durabile decît creația științifică; dar sint incredințat că și artistul și savantul sint însuflețiți de același impuls, care cere de la ei aceleași însușiri intelectuale și sufletești. Cînd atinge culmile, creația științifică devine și ea filiiere de aripi... Artistul și savantul se întilnesc astfel spre a crea în forme diferite frumosul și fericirea, fără de care viața ar fi doar o sumă de mișcări plictisitoare”.

Aceste cuvinte au fost spuse de un mare învățat. A. P. Cehov scria: „Aș vrea ca oamenii să nu vadă război acolo unde nu există. Cunoștințele își găsesc întotdeauna loc în lume. Și anatomia și gingașa literatură, au aceeași ilustră origine, aceleași țeluri, același dușman și n-au de ce să se războiască între ele. Lupta pentru existență nu le privește. Dacă omul posedă știința circulației singelui, e bogat; dacă pe lingă asta mai învață și istoria religiei și romanța „În minte clipa fericită” nu

muzică; sint evident și mulți îndrăgostiți demni de acest cuvînt. Am vrut să subliniez totuși un fapt de altminteri cunoscut — dezvoltarea înegală a tinerei societăți americane.

Joliot-Curie a alăturat două cuvinte: „frumusețe” și „fericire”. Indestularea materială nu poate înlocui noțiunea de fericire. Conform datelor statistice, Suedia se află pe primul loc în Europa în ce privește nivelul de trai. E într-adevăr o țară pașnică, îmbelșugată, cu un confort adînc înrădăcinat. Dar aceeași statistică menționează că Suedia se află pe primul loc în Europa și în ce privește sinuciderile. De unde se vede că nu-i deajuns să dai omului o locuință modernă, un aparat de radio sau de televiziune, un fotoliu comod, câteva ceasuri de liniște. Omul are nevoie și de romantism, de creație, de sentimente și de idealuri înălțătoare.

Joliot-Curie spunea: „În orele libere fiecare om va putea gusta bucuria superioară a creației”. Firește, marele fizician nu înțelegea prin asta dezvoltarea activității artistice de amatori; adică

instituit și-a apropiat probleme de economie, sociologie. Nimeni n-ar putea spune că-i incult. Dar sentimentele lui sint ca un pămînt virgin, și există o legătură directă între neînțelegerea pe care o manifestă față de artă și aceea pe care o arată față de sentimentele Ninei, între atitudinea lui disprețuitoare față de versurile lui Blok și tablourile din Ermitaj și între atitudinea față de mama sa și de colegul lui de școală. S-a dezvoltat într-o singură direcție; aici e toată nenorocirea.

De pe acum putem să vedem trăsăturile noii societăți pe care o creează poporul nostru. Casa e gata și oamenii sovietici făuresc într-un ritm vertiginos bunăstarea materială. Tînăra generație va avea misiunea ca, peste cîțiva ani, să locuiască în casa asta construită prin munca, eroismul și nenumăratele sacrificii ale generațiilor mai vîrstnice. Și e neapărat necesar ca arta să nu rămînă în urma științei, iar rolul ei în societate să fie rolul profetului care aprinde cu cuvîntul lui inimile oamenilor, cum a spus Pușkin, și nu rolul contopistului sau al zugravului indiferent. E absolut necesar ca cultura sentimentelor să nu fie neglijată în folosul dezvoltării unilaterale a tehnicii. E absolut necesar ca realismul acțiunii să nu înăbușe romantismul sufletului, năzuința spre idealuri, flacăra interioară. Nina scrie că îl asculta cu plăcere pe luri cînd vorbea despre meseria lui; sint convins că a învățat multe de la el. Dar luri n-a înțeles că și el ar fi putut să învețe multe de la fata care, în domeniul sentimentelor, era mult mai subtilă, mai bogată, mai înzestrată decît el.

O seamă de ideologi occidentali opun socialismul libertății, creației, înfloririi individualității; opinia lor se întemeiază fie pe neînțelegerea idealurilor socialiste, fie pe dorința de a le denatura. Am avut prilejul să citesc niște articole ale inamicilor americani ai socialismului; ei pretind că în America oricine, oricît ar fi de sărac, poate ajunge nu numai milionar, ci și un mare savant sau scriitor, cu condiția să fie un om capabil; din cînd în cînd dau și exemple. Dar dacă cunoaștem cîțiva scriitori care au reușit să înlătore toate barierele, nu cunoaștem nici numele, nici opelele celor care au căzut în lupta pentru o bucată de piine.

Dar lucrurile nu se rezumă numai la atît: prin natura lui, individualismul este o primejdie pentru individ; căci e legat de cultul forței, de supunerea celui mai slab și e opusul principiilor umanismului.

Socialismul nu neagă rolul individului. O adevărată societate comunistă nu poate exista fără o dezvoltare armonioasă, multilaterală a fiecărui om în parte.

Scrisoarea Ninei este scrisoarea unei fete sovietice. E bine că dînsa, studentă la un institut pedagogic, se interesează de fizică, e bine că-i plac versurile, că pentru ea „doamna cu cățelul” înseamnă nu o poreclă stupidă, ci dreptul la dragoste dezvoltat de Cehov, e bine că știe „să plîngă în ascuns”, e bine că a suferit mult cînd în îndepărtata Grecie a fost judecat un om viteaz și nevinovat. Nina are omenia, ura față de uscăciune și indiferență, fără de care viața ar fi o sumă de mișcări plictisitoare.

Am de multe ori prilejul să stau de vorbă cu tineri și am întilnit și oameni ca luri, dar sint convins că ultimul cuvînt îl vor avea pasiunea, voința, avîntul inspirat al celor care posedă nu numai cunoștințe vaste ci și o inimă mare.

Un articol de ILYA EHRENBURG

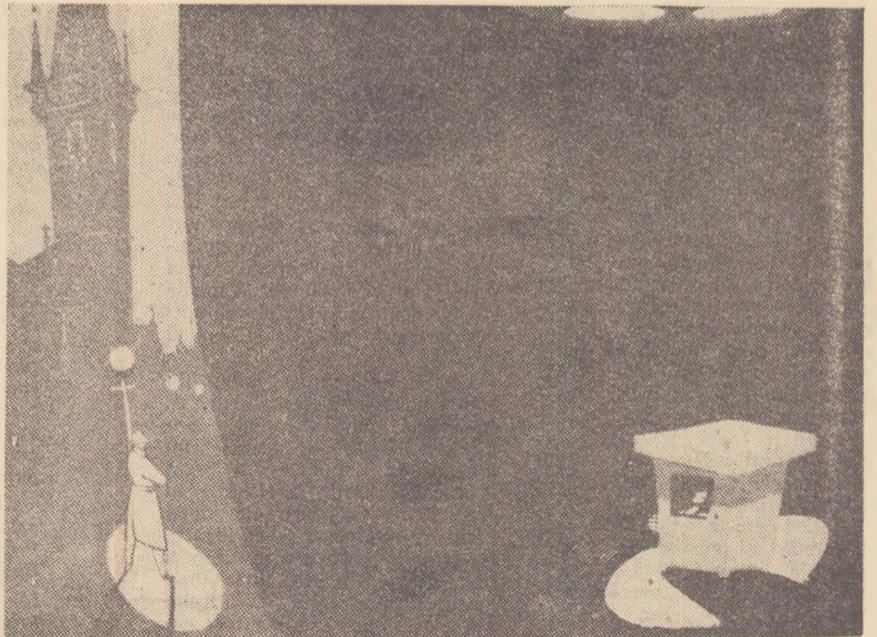
devine mai sărac, ci mai bogat — adică avem de a face numai cu adausuri. De aceea geniile nu s-au războit nici o dată, iar în Goethe, alături de poet a coexistat de minune naturalistul”.

Oricine știe că Joliot-Curie nu-și cruța puterile și timpul cînd era vorba să lupte împotriva folosirii cuceririlor științei pentru distrugerea omului; era profund incredințat că energia atomică va ușura munca oamenilor, le va spori timpul liber și în închipuirea lui el socotea că acest răgaz trebuie folosit nu numai pentru odihnă, ci și pentru creația liberă a fiecărui om. De aceea el nu vorbea așa, întimplător, despre viața redusă la o „sumă de mișcări plictisitoare”.

Dezvoltarea tehnicii, mecanizarea producției au schimbat caracterul muncii omului. Meseriașul de altă dată, olar, țîmpar sau țesător — muncea mult, istovitor, dar putea pune în munca lui inițiativă, gîndire, creație. Muncitorul din uzinele Detroitului nu mai lucrează paisprezece ore, ci opt, dar petrecîndu-și toată viața lingă banda rulantă face una și aceeași mișcare. Și chiar și în munca științifică, specializarea îngustează cîmpul de activitate al omului. Cehov l-a citat pe Goethe care a creat „Faust” dar se interesa în același timp și de optică, botanică, fiziologie. Iar dacă suim și mai departe în timp îl întilnim pe Leonardo da Vinci — pictor, matematician, sculptor, scriitor, fizician, arhitect, muzician. Acum nu mai e posibil un asemenea cumul de specialități, nu pentru că geniile ar fi degenerat, ci pentru că cunoștințele omenești sint mult mai complexe.

Pe măsură ce specializarea devine tot mai strictă iar munca tot mai mecanizată crește importanța răgazului: profilul spiritual al omului depinde tot mai mult de felul în care își petrece timpul liber. În afară de munca pe care o îndeplinește, omul mai are nevoie și de idealuri sociale, de o cunoaștere variată a lumii, de contactul cu arta și de o dragoste înflăcărată. O dezvoltare unilaterală nu poate asigura nivelul cultural; progresul în cîmpul științelor exacte, al tehnicii și ignoranța în problemele sociale, duc societatea la marasm sau la catastrofă. Nimeni nu poate afirma că atunci cînd Hitler a venit la putere Germania era o țară înapoiată din punct de vedere tehnic. Dar cînd lipsește cultura sentimentelor, progresul social și dezvoltarea științei nu pot birui grosolanția moravurilor, tendința de sălbăticitie; viața personală a multor oameni se preschimbă atunci, așa cum arată Joliot-Curie, într-o sumă de mișcări plictisitoare.

La Detroit am văzut o producție bine organizată, în America am văzut laboratoare minunate, universități, am cunoscut savanți remarcabili. Dar — de ce s-o ascund — zilele de duminică, cu pustiul lor, m-au întristat; am stat de vorbă cu intelectuali obișnuți din orașe de provincie americane și mi-am dat seama că nu au ziseră de Hemingway, de Steinbeck, de Caldwell, că nu se interesează de artă; m-a surprins o oarecare automatizare a distracțiilor; în relațiile dintre bărbat și femeie se simțea uneori un spirit mercant, superficialitate. Evident, în America sint și mulți oameni dezvoltați multilateral, mulți iubitori pătimăși de literatură, de

Schiță de decor de B. Zaborov la piesa „O asfel de iubire”.

Un turneu neobișnuit

„Frunze, Tașkent, Samarkand, Leninabad, Stalinabad, Ciartjou, Marî, Așhabad, Baku, Rostov pe Don, Taganrog, Voronej, Minsk, Chișinău, Bălji, Tiraspol, Bender.. adică: Uzbekistan, Tadjikistan, Turkmenia, Azerbaidjan, Ucraina, Bielorusia, Republica Moldovenească — adică mii și mii de kilometri prin unele dintre cele mai incintătoare regiuni ale minunatului și primitivului pământ sovietic... Pe acest drum am fost timp de aproape două luni într-un turneu cu orchestra „Barbu Lăutaru”, ca solist vocală. Mii și mii de kilometri străbătuți când „pe jos” și când... „pe sus”, cum ziceau ai noștri voind să spună: când cu trenul, când cu avionul.

Din acest lung turneu, m-am întors abia de câteva zile. Privesc vrafurile de fotografii „ocasionale”, răsfoiesc însemnările fugare pe care le-am putut face în clipele de răgaz „la fața locului” cum obișnuiesc să spună reporterii; dar nici o fotografie și nici o însemnare nu mă e acum pentru mine decât un prilej de a stărni nenumărate amintiri pe care nici cel mai priceput fotograf sau reporter nu le-ar putea consemna vreodată cu tot autenticul lor emoționant.

Cu ce să încep? Să încep cu primirea care ni s-a făcut în orașul Frunze? Veneam de la Moscova, după o călătorie de 14 ore cu avionul. Dar abia am pus piciorul pe pământ că ne-am și pomenit invitați la o stațiune balneo-climaterică din apropiere. Ne-am suit în mașini, am

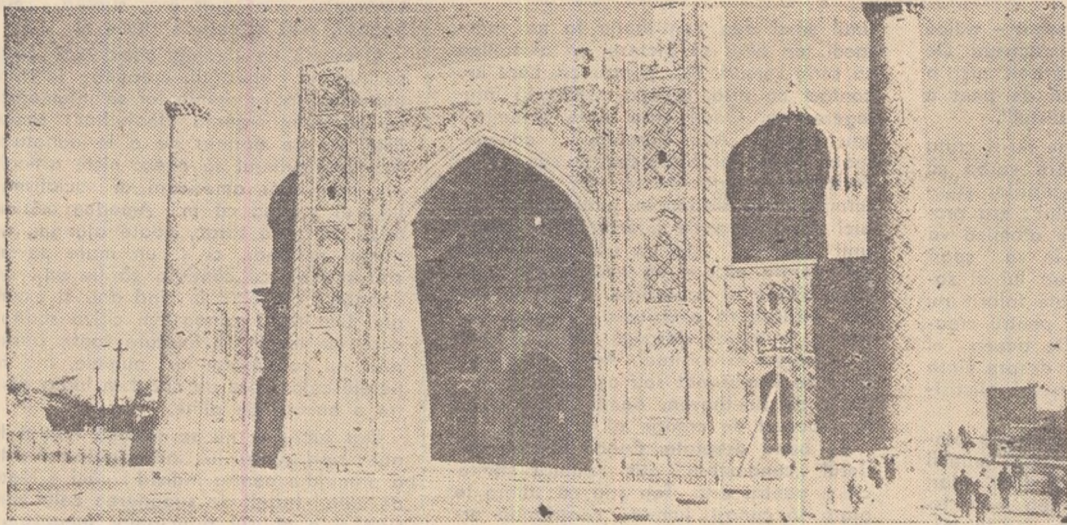
Dar pentru că am ajuns cu povestirile prin liniurile toride, să istorisesc câteva întâmplări de pe acolo. La Așhabad, în Turkmenia, e o căldură cumplită. Când la noi, în București, termometrul arată 37 grade la umbră, ne topim de căldură. Dar ce-ai spune dacă v-ai afla în Turkmenia, unde oamenii sînt tare nemulțumiți când termometrul indică 42 grade la umbră?

— Azi parcă e mai răcoare... Noi nu mai conțeneam să ne minunăm văzîndu-i purtînd pe cap niște căciuli imense, cît blana unei oi întregi. Am luat în mînă o astfel de căciulă: e foarte ușoară (cred că nu atîrna nici 250 grame) și subțire. Este purtată peste o tichie mică. Oamenii spun că le ține răcoare. Dar oricîtă răcoare le-ar ține, tot nu-i ferește prea mult

atît de lung. Timur avea mîna dreaptă zdrobită și părul roșu. Așa spun legende...

Lămuririle acestea ne-au fost date de către niștoarii noștri sovietici. Pe niște scări, am coborît în adînc, unde se găseau în adevăr mormintele, căci în templu acele pietre funerare erau doar mormintele „simbolice”. Am aflat că, în urma unor săpături, trupul lui Timur a fost descoperit, că într-adevăr vestitul han fusese un bărbat foarte înalt, avea părul roșu și mîna dreaptă zdrobită. — În ce împrejurare și-a zdrobit mîna?

Ni s-a răspuns cu o legendă. Într-o bătălie, nici una dintre oști nu o putea dovedi pe cealaltă. Atunci s-a hotărît ca mîna să se ducă între doi reprezentanți, cite unul pe-întîu fiecare oștire. Între aceștia, un

Medresa Șir-Dor din Uzbekistan

plecat cu tovarășii care ne-au invitat și am dat un concert pe negîndite. Sau poate ar fi mai bine să încep cu alt fapt: m-am dus la Ciartjou, unde urma să concertăm chiar în acea zi, însă oameni din două colhozuri vecine ne-au luat pe sus, argumentîndu-ne foarte serios că-i imposibil să venim la Ciartjou fără ca mai întîi să trecem pe la dînșii. Nici asta nu era în program... Firește, ne-am dus și la dînșii. Nu mă așteptam să găsim în colhoz săli de spectacole cu 900 locuri. Am cîntat, — o dată, de două ori, de trei ori, pînă ce, nu știu cum, ne-am pomenit cîntînd cu toții și noi și colhoznicii... De altfel, așa ceva ni s-a întîmplat în așa de multe locuri, încît mai curînd aș putea spune unde nu ni s-a întîmplat decît unde ni s-a întîmplat. Faptele acestea, „neoficiale”, nementionate în programul nostru, au sporit farmecul lungii noastre călătorii prin Uniunea Sovietică.

Imi amintesc că la Stalinabad am asistat la reprezentarea unui film care era o producție a studioului cinematografic local. Ne-au plăcut foarte mult eroii principali ai filmului — o fată și-un băiat. Am fi vrut să-i cunoaștem și personal, dar erau plecați în concediu. Iată însă că, spre bucuria noastră, în sala unde am concertat au fost și ei prezenți. După spectacol, „eroii” din film ne-au invitat să luăm masa la ei acasă. Noi ne-am uitat stîngheriți unii la alții: eram cam mulți.

— Invit toată delegația! insistă „eroul”. N-am eu casă prea mare, dar se găsește loc pentru toți.

...Răsfoiesc caietul meu cu însemnări și găsesc în dreptul acestuia numai două cuvinte, care spun mult: „veselie teribilă”.

de dogoarea soarelui. Acolo oamenii se luptă literalmente cu natura. Mă duceam adesea în parc și mă minunam: cum a fost cu puțință ca în deșerturile acelea încăse de flăcări nemiloase ale soarelui, lipsite de ape, să crească arbori, iarbă și flori? M-am lămurit numai cînd i-am văzut pe oameni cum prețuiesc fiecare picătură de apă. Acolo, într-adevăr, vegetația este o creație a omului. Rămii uimit cînd îi vezi cum sapă canale și șanțuri către rădăcina fiecărui arbore, chiar și a fiecărui fir de iarbă...

În fața acestor oameni, te inclini cu admirație și respect. Am văzut celebrul riu Amu-Daria. Auzeam mereu zicîndu-i-se „riul deșept”. De ce „riul deșept”? Fiindcă atunci cînd nu-i mai convine albia, se mută; își caută o altă albie, ori și-o face singur! Mi s-a spus că pînă acumi riuul acesta s-a deplasat la o distanță de 500 km față de vechea-i albie. Riturile se adaptează împrejurărilor. Dar oamenii, oamenii sovietici, adaptează împrejurările, natura, lor înșile. În acele deșerturi, ei au făcut chiar și o mare; o mare — cum e Caspică, cum e Marea Neagră, numai că-i ceva mai mică, dar este o creație a lor, a oamenilor. Am stat pe țărîmul acelei mări, am călătorit pe valurile ei. Oamenii sînt foarte mîndri de „marea” lor. Au și pentru ce...

La Samarkand, se mai tîncă ruinele unui templu imens. În inima Uzbekistanului, Samarkandul pare el însuși un muzeu, cu monumente de o frumusețe rară, datînd de prin secolul XII, mărturie ale unei vechi și strălucitoare civilizații. În templu, mai multe lespezi funerare; între ele, una mai mare. E mormîntul vestitului Timur (Samarkandul a fost capitala vastului său imperiu).

— Timur era un om foarte înalt; de aceea și mormîntul e

reprezentant a fost Timur; celălalt — un bătrîn. S-au bătut ei mult, cu iscusință, dar zadarnic. La un moment dat, Timur a găsit o clipă favorabilă să lovească cu sabia, dar în aceeași clipă, adversarul i-a zdrobit mîna cu buzduganul. Furios, Timur a ridicat viziera

de pe chipul bătrînului — și a rămas uimit: adversarul era însuși tatăl lui. Timur s-a dat învins. A fost singura lui înfrîngere.

Despre Baku auzisem povestindu-se că din apele mării Caspice cresc adevărate sonde de țigări. Am fost la Baku — și-am văzut aceste sonde cu ochii mei. Într-adevăr, este acolo o veritabilă pădure de sonde; sonde, una tîngă alta, ca o perie; și pădurea aceasta de sonde înaintea pînă departe de țarm, în inarea Caspică.

De la Baku, am luat avionul spre Minsk. Era în ziua de 23 August. Pe drum, ne-am felicitat între noi, cu prilejul acestei sărbători. Ne închipuiam, fiecare ce era în acele ore la București, în țară... Ajungem la aeroportul din Minsk — și rămînem uimiți: peste tot, steagurile patriei noastre și paacarte cu inscripția: „Trăiască prietenia romîno-sovietică!”

Eram în Bielorusia, unde se desfășurau Zilele culturii romînești, sărbătoare a prieteniei și prieteniei dintre popoarele noastre. Am căutat să ne dăm și noi contribuția la aceste manifestări, să facem cunoscută frumusețea cîntecului romînesc. Am dat concerte în săli publice și în parcuri, în întreprinderi și în colhozuri — primiți cu căldură și dragoste prietenească, ca pretutindeni pe unde am fost în aceste două „uni” de neuitat.

Angela Moldovan

Zile de s

Universitățile noastre

De cîțiva ani, termenul acesta a devenit foarte cunoscut. Au fost create universități de Moscova: în întreprinderi, în clădiri de teatru, pictori, oameni de literă și funcționari, le vorbesc despre creșterea operelor autorilor clasici și moderni. În curînd, în raionul Oktiabrsk de știință și tehnică. Viitorii cursanți face cunoștință cu ultimele noutăți și își vor împărtăși experiența.

Presă și radioul desfășoară la rîndul lor activitate educativă. Televiziunea din Moscova de cultură, care este poate cea mai mare număr de auditori pe care o are. Aceste universități nu sînt, de fapt, în accepția obișnuită a cuvîntului, să ajute muncitorilor, inginerilor și să-și îmbogățesc cunoștințele.

Zece mii de radioamatori

Imediat ce sateliții artificiali s-au luat zborul, zece mii de radioamatori încep să le urmărească semnalele. Academia de Științe a U.R.S.S. a organizat o expoziție de bandă magnetică pe care... E cea mai bună dovadă că în România nu mai constituie un scop în sine, știința și tehnica. Adevărul acestor expoziții organizată de radioamatori. Expoziția cuprinde aparate pentru aparate care fac posibilă automădă producție, un aparat electric care produce un aparat electric care produce un dispozitiv capabil să transmită și respirația unui alergător în plină mișcare pentru măsurarea suprafeței figurii, toate obiecte. Radioamatorii desfășoară intensă pentru crearea unei hărți electrice a solurilor în U.R.S.S.

În cartea de impresii a expoziției privind introducerea în țară a expuse. De altfel multe aparate precedente au și fost puse în funcțiune. Chiar cea mai sumară trecere lei expoziției este edificatoare, demerit care își consacră timpul liber realizînd reze munca în întreprinderea, colhoz...

O consultație originală

Este vorba despre unul dintre cele mai cunoscute în materie de încălzire. Așii expus la intrare invitat cu pantofi pe care fabrica „Comuna” produce în serie în cursul anului pre linia, calitatea și prețurile lor. La întrebarea noastră despre direcțiunile Casei de modele ne-a răspuns: — Facem tot posibilul pentru părătorilor.

— Înseamnă deci că anchetele adapteze mai bine cerințelor cum un articol care nu se bucură... — Și asta, desigur. Dar esei vor găsi în magazine modelele în jurul produselor fabricii „Comuna” cu alte șapte sau opt fabrici din țară să contribuie la o mai bună încălzire în toate întreprinderile.

B U H A

La Buhara se încrucișează azi două torente de noi venituri. Pe unii — arheologi, arabiști, orientaliști sau pur și simplu turiști dornici de cunoaștere — îi atrage aici trecutul orașului-muzeu cu străvechile lui moschei, palate, mausolee și minarete. Pe alții — constructori, geologi, montori, ingineri, muncitori — îi cheamă dîmpotrivă prezentul Buharei: în subsolul ei au fost descoperite zăcăminte bogate de gaz, de care e legat viitorul acestui țînt pitjolit de arșița soarelui.

Descoperirea zăcămintelor de gaz din regiunea Buharei, care au o mare însemnătate economică, va îngădui să se creeze o puternică industrie de gaze, ce va aproviziona cu gaze nu numai o bună parte din Asia Centrală ci și marile centre industriale din Ural. Așa se spune în planul dezvoltării economiei naționale a Uniunii Sovietice pe anii 1959-1965. Și cu toate că a trecut puțină vreme de cînd el a fost adoptat de Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., mii de oameni — mai ales tineri — au și purces să-l transpună în viață.

...Priviți harta. Culoarea galbenă a pustului prinde Buhara într-un inel urias. Ocolind oazele verzi, nisipul se întinde pe un teritoriu urias. Mii de ani peisajul acestor locuri a rămas ne-

schimbat. Iar acum iată-l trezită din incremenirea lui milenară.

Cine știa înainte de Saritaș, Setalan-Tepe și mai ales de Giarkak — platoul mort de la sud-vest de Buhara? Doar geologii. Cunoscută astăzi sub denumirea generică de zăcămintele de la Kagan, aceste localități au fost primele verigi ale unui lanț de

descoperiri geologice senzaționale. Apoi în locul grupelor de prospecțiuni și-au făcut apariția sondorii.

Pe culmile nisipoase ale Giarkakului domnește aceeași liniște inițială, dar ea este amăgitoare: procesul de producție se desfășoară din plin. Dar „secțiile” sînt invizibile. Rețeaua de conducte, care se ramifică din uriașă țevă principală, se află sub pămînt. Ea duce nepuizabila energie a gazului spre întreprinderile din Kagan și Buhara. Un tînr cu fața arsă de soare supraveghează atent aparatele de măsurat. E operatorul Sașa Așurov, un re-

presentant al tineretului uzbek care se inițiază cu ușurință și pasiune în tainele tinerei industrii a republicii.

De la Giarkak pornește spre Tașkent conducta principală de gaze, care trece prin Kagan și Buhara. O mie cinci sute de constructori, grupați în patru coloane, forțosec de-a lungul traseului de șase sute de kilometri. În 1960 ca-

TUMULTOASA VIAȚA A UNUI

pitala Uzbekistanului și alte raioane industriale ale republicii vor primi în dar gazul Buharei.

— Dar sarcina noastră nu se limitează numai la atît — ne declară șeful șantierului, F. Borruto. Conducta principală va înainta mai departe, spre Cikment, Djambul, Frunze, Alma-Ata, Stalinabad. În felul acesta, în anii ce vin vor fi gazeificate toate republicile Asiei Centrale.

— Are să ajungă rezerva de gaze?

— Mergeți la Gazli și veți primi răspuns la întrebare.

Gazli este numele noului oraș apărut în pustiu Kizil-

cații noi.
oute raioanele
ortante. Artiști
i cu muncitori
tă să înțeleagă
tainele muzicii.
o universitate
și ingineri, vor
rfei și tehnici,

portantă activi-
o universitate
ă finem seama

de învățămînt
sînt aceleași:
ă-și adincească

bulnicii

a cosmică si-au
de localități au

zi 382 de kilo-
aceste semnale.
radioamatorismul
e în ce mai util
e dovedit și de
ri din U.R.S.S.
radioactivității,
tor procese de
itate bumbacu-
somnoterapie,
te despre pulsul
parat matematic
egulată și multe
imp o activitate
nta conductibili-

ncunumărate su-
tre aparatele
la expozițiile

ponatelor actual-
inventatorilor,
le menite să ușu-
ia lor.

magazine de spe-
ele din Moscova.
adă modelele de
enșionează să le
ună părerea des-

Roman Siniștin,

cu dorințele cum-
repreinderii să se
ă evite fabricarea

l că cumpărătorii
sc. După ancheta
om re'ua ancheta
dori ca eforturile
a producției de

L. Belkin

vîntul cel mai des
aceste meleaguri.
putea un nume
pentru zăcămin-
lescoperite aici re-
zbekă cuvîntul în-
u gaz". Cercetările
ale geologilor s-au
lescoperirea aproa-
nată a unora din-
i bogate zăcăminte
lume. „Depozitul”

e la Gazli conține
de miliarde metri
z natural. În curînd
olia aici o industrie
Bazele ei au și fost
căutările de noi
continuu: la vest,
est de Buhara. Pe
dauză mereu alte
hașurate: Ueikir,
Rometan, Ak-Giar,
i, Denghiz-Kul... În
z uriașului teritoriu
geologii l-au numit
Buhara Ilivin, se
ioane de metri cubi

vorbind orașul
nu există. Cînd a
2, fotoreporterul a

Cînd l-am întilnit pe Boris Polevoi în peisajul pitoresc al Sinaiei, am fost tentată să-l întreb ce sport practică. Purta un pullover bleumarin cu dungă albă la git, cum poartă patinatorii și schiorii sovietici, care accentua alura sportivă a corpului său athletic. Iradia atîta sănătate, atîta forță fizică și morală, încît dacă n-aș fi știut că „orașul adevărat” există, aș fi inclinat să cred că în eroul cunoscut și îndrăgit de masele de cititori din lumea întreagă, a pus ceva din el. Vorbea cu un prieten, însoțindu-și cuvintele cu gesturi energice, maiakovskiene. De altfel găsesc că nu este singura asemănare cu marele tribun al revoluției. Tot așa rebele îi cad șuvițele de păr pe fruntea înaltă, tot așa sonor și plin îi este glasul cu timbru baritonal, puternică, dominatoare statura. Hotărît, monumental peisaj alpin este un cadru potrivit pentru Boris Polevoi.

„Și discuția noastră a pornit, în mod firesc, de la Sinaia, de la Carpați, de la România.

Sînt un prieten statornic al țării dumneavoastră. Aceasta este a patra mea vizită în România. Prima dată am pus piciorul pe pămîntul rominesc ca ostaș al Armatei Sovietice. Era în 1944. Lucram la „Pravda” ca corespondent militar și intenționeam să scriu un articol, conceput de mult, pe care vroiam să-i intitulez „Pe pămîntul dușmanului”. După patru ani de lupte crîncene, după ce văzusem atîtea nenorociri provocate de război pe cuprînsul patriei mele, titlul mi se părea foarte potrivit.

În sat comandantului batalionului sovietic mi-a raportat — eram locotenent-colonel — că se petrec lucruri stranii: nu-i nimeni în case și totuși focul arde în sobe. Apoi mi-a arătat cîteva afișe editate de guvernul antonescian care înfățișau „bolșevicii” cu cuțitul în dinți, cu copii în baionete, și alte asemenea grozăvii. Atunci mi-am explicat de ce se ascund oamenii. Dar pe seară un ostaș de al nostru a ieșit cu armonica în mijlocul satului și a început să cînte. Și a început să se adune lumea... Unul cite unu s-a strîns treptat tot satul. Mă tirziu am aflat că, în

foșt cuprîns de disperare. De jur împrejur pustiu. Și numai vreo sută de căsuțe așezate frumos, în șir, de-a lungul viitoarelor străzi. În zilele cu vînt norii de nisip le potopesc literalmente. Dar o mină grijulie a și răsădit primii trei ploșiori. Iar apa se apropie tot mai mult de aceste locuri. Și în ciuda furtunilor năprasnice de nisip, își face drum prin pustiu șoseaua astaltată Gazli-Buhara. Ce va da Gazli? Uralul va primi din acest oraș apărut în pustiu, 21 miliarde metri cubi de gaz pe an, ceea ce echivalează cu peste 25 de milioane tone de cărbune.

Dar asta nu-i încă tot. La Buhara am văzut o machetă ce înfățișa viitorul orașului, a cărui populație se va dubla: se vor construi sute de case noi, vor fi răsădiți mii de pomi.

Dar gazul poate fi folosit nu numai drept combustibil, ci și ca materie primă prețioasă pentru industria chimică. Pe baza rezervelor din Gazli, Buhara va da anual 25 de milioane de metri de țesături din lînă artificială. O altă uzină va fabrica tot felul de produse din masă plastică.

În curînd va apărea pe hartă, nu departe de Buhara, Navoi — orașul chimicștilor și al energeticienilor.

S. Friedland

Boris Polevoi

Cum s-a schimbat titlul unui articol. - Literatura își așteaptă sputnicii - „Povestea unui om adevărat” și kilograme de scrisori. - Un nou roman despre generația noastră

ciuda afișelor, oamenii nu se ascundea de noi, ci de teama nemților. Apoi am văzut cum tărani romini îi ajută pe geniștii noștri să repare podurile, cum femeile cară apă cu cofele și aduc de mîncare ostașilor sovietici. Așa că corespondența mea nu s-a mai intitulat „Pe pămîntul dușmanului” ci „Pe pămînt rominesc”.

Așa s-a schimbat titlul unui articol plănuit de multă vreme. În plin război, cunoscutul scriitor sovietic a închinat poporului nostru cuvinte calde, prietenești.

Am mai fost apoi de două ori în România — continuă Boris Polevoi — și acum din nou, după cincisprezece ani de la prima vizită. Noi, oamenii sovietici, ne-am obișnuit cu transformările gigantice, cu ritmul impetuos de dezvoltare, cu pașii de uriași, așa că nu ne mirăm prea ușor. Dar ceea ce s-a petrecut în țara dumneavoastră este de-adreptul uimitor. Prietenii scriitorii au organizat o călătorie foarte interesantă pentru mine și soția mea. Am început cu Delta și am terminat cu Transilvania. Am vizitat uzine, gospodării agricole colective, sate, muzee, universități, am avut întilniri cu scriitori, pictori, țărani, profesori, muncitori. Așa că ceea ce vă spun acum nu este rezultatul unor impresii superficiale. Pot afirma fără nici o rezervă că România merge înainte cu pași de uriaș. Întreaga țară este cuprînsă de un mare elan constructiv, oamenii sînt plini de planuri, de speranțe, de visuri și de energia de a transforma aceste visuri în realitate.

Soția scriitorului, luța Polevoia, care ia parte la discuția noastră, împărtașește intru totul entuziasmul lui.

Și acum, Boris Nikolaevici, o întrebare de ordin profesional. Au trecut cîteva luni de la cel de al III-lea Congres al scriitorilor sovietici. Ce ne puteți spune despre răsunsetul pe care l-a avut în rîndul scriitorilor, despre atmosfera literară din U.R.S.S.?

Congresul a avut o importanță excepțională în viața literară sovietică. El coincide cu o etapă deosebit de importantă în dezvoltarea țării noastre — planul septenal — care a pătruns în toți porii vieții noastre, inclusiv literatura. De altfel literatura sovietică se caracterizează tocmai prin faptul că ține mereu mina pe pulsul vieții.

După cum știți, leit-motivul congresului a fost locul scriitorului, al oamenilor de cultură în genere, în marea bătălie pentru îndeplinirea planului septenal. Gîndiți-vă la un lucru: la sfîrșitul septenului ne propunem să avem ziua de lucru cea mai scurtă din lume și două zile libere pe săptămîină. Rămîne deci o uriașă cantitate de timp liber care trebuie folosită cit mai util, mai rațional. Scriitorii, compozitorii, toți artiștii trebuie să se gîndească cu mult simț de răspundere ce au de făcut ca să contribuie la rezolvarea cu succes a acestei probleme. Vremea cere ca și literatura să-și aibă sputnicii ei, opere care să egaleze creațiile științifice. La congres și după congres s-a ridicat în mod firesc problema: cum trebuie să ogîndească scriitorii marea omului obișnuit, a Omului cu O mare, care înfăptuiește cea mai grandioasă sarcină istorică — societatea comunistă. Trebuie să arătăm lumii omul acesta, ciocnirea dintre vechi și nou, triumful noului. Dar trebuie să arătăm toate

acestea în imagini artistice care să egaleze progresul nostru tehnic. De aici a decurs cea de a doua problemă principală a dezbaterilor congresului, problema măiestriei scriitoricești, a formei care să nu rămînă mai prejos de clasici.

S-a spus și se spune mereu că scriitorul trebuie să fie în pas cu vremea. Ce înseamnă asta? Să vă dau un exemplu. Un scriitor a scris un roman fantastic a cărui acțiune se petrecea pe un satelit artificial. Dar pînă să apuce să termine cartea, primul satelit a și fost lansat.

Este vorba de Vladimir Nemțov?

Exact. Atunci Nemțov s-a gîndit să modifice acțiunea și să o plaseze pe o planetă artificială. Dar viața i-a luat-o iarăși înainte. Acum rescrie romanul pentru a treia oară, și în această variantă este vorba de lansarea unei planete în afara sistemului nostru solar. Dacă n-o să se grăbească mi-i teamă că va urma și a patra variantă. Tolstoi își putea permite să scrie în liniște despre societatea rusescă de la 1812. Pierre dansa aceleași dansuri cu Natașa, conversațiile în saloane erau aceleași. Pe cînd azi, viața merge atît de impetuos înainte, încît trebuie să avem grijă să nu ajungem în situația pasagerilor care prind trenul din mers. Cititorii nu ne-arieta asta niciodată.

În ultima vreme au apărut cîteva cărți interesante prilejuate de călătoriile scriitorilor sovietici în străinătate. Una dintre acestea, cartea dv. „Impresii din America”, s-a bucurat de mult succes la noi.

„Impresii din America” a avut o soartă ciudată. A fost editată în multe țări — 15 — printre care Scandinavia, Anglia, Franța. Numai în S.U.A. nu. Și nu pentru că așa li scris acolo ceva contra lor, ci, dimpotrivă, fiindcă n-am scris. Le mai place unora să ne prezinte ca pe niște defăimători. Un mare editor american a și încheiat contractul cu mine, dar ulterior, foarte jenat, l-a reziliat. În Uniunea Sovietică „Impresii din America” s-a editat într-un tiraj uriaș — jumătate de milion de exemplare. La ultima sesiune a Consiliului Mondial al Păcii a primit medalia de aur. Pentru mine răsplata cea mai mare este să știu că această carte a adus o contribuție cît de mică la cauza păcii. Și scrisorile primite de la cititorii imi îndreptățesc această speranță.

Primiți multe scrisori de la cititori?

Da — zîmbește Polevoi. — După ce a apărut „Povestea unui om adevărat”, de exemplu, am primit... cîteva kilograme.

Și ce vă scriu?

Aș prefera să vorbesc nu numai de operele mele, ci despre legătura dintre scriitor și cititor în general. În țara noastră această legătură este foarte strînsă. Uriașa revoluție culturală care a avut loc în U.R.S.S. a transformat cartea dintr-un obiect de delectare pentru un cerc restrîns de oameni, într-un element necesar, ca piinea și ca aerul. Așa cum oamenii sovietici nu concep să se așeze la masă fără piine, tot așa nu concep să trăiască fără carte. În timpul războiului am avut strînsă legătură cu partizanii. Cînd mergeam la ei și uitam să le aducem pesmeți nu se supărau. Dar cînd uitam să le aducem cărți, se

faceau foc. În U. R. S. S. tirajele de un milion nu sînt o excepție. Asta nu înseamnă că scriem foarte bine. Dimpotrivă, încă nu scriem ca Tolstoi sau Pușkin, dar tirajele sînt mai mari decît ale cărților lor, pe vremea aceea. Înseamnă că cititorul a crescut enorm și faptul acesta determină noul raport dintre scriitor și cititor. Orice carte bună cîștigă imediat simpatia cititorului. Dar să nu credeți că cititorul nu face altceva decît să re laude. „Povestea unui om adevărat” apare acum în a 107-a ediție. Cînd am revăzut-o, am ținut seama de două observații primite din partea cititorilor — un medic și un pionier. Observații foarte judicioase, pentru care le sînt recunoscător. Cititorul este un prieten al scriitorului sovietic, dar un prieten foarte exigent. Să vă dau un exemplu. Anul trecut a apărut romanul unui scriitor cunoscut. Critica l-a primit cu elogii unanime, dar cititorii au avut obiecții. Și asemenea obiecții, încît scriitorul își reface acum cartea. Da, — conchide Polevoi, — intervenția cititorului este foarte rodnică.

Imi spuneți adineauri că „Povestea unui om adevărat” apare în a 107-a ediție. Este și cartea dv. preferată?

Deși s-ar putea să vă mira puțin, cartea mea preferată este „Aurul”. Este legată de o anumită vîrstă, de anumite visuri...

Și o întrebare inevitabilă: ce planuri aveți?

Am cîpătat un fel de concediu de trei ani (mă refer la sarcinile obiștuite) pentru a scrie un roman. La mijlocul secolului al XIX-lea, scriitorii americani au creat o mare literatură despre generația lor, generația descoperitorilor temerari. Literatura aceasta a avut atîta succes, încît Cehov a scris chiar o povestire despre doi tineri care vor să plece în America. Fenimore Cooper, Jack London și alții au zugrăvit un tip de om dirz, întreprinzător, care stăruie în urmărirea unui țel și-l atinge. Dar dacă-l analizați mai bine, vezi că toate acțiunile lui sînt duse în numele inovării, al intereselor personale. Ceea ce înfăptuiește poporul nostru are un scop mare — comunismul. Vrem să valorificăm bogățiile Siberiei pentru fericirea oamenilor. Așa căasta va fi tema romanului meu. Mărturisesc că tema este grea, acțiunea se petrece în condiții mai puțin cunoscute pentru mine. Am fost în Siberia și mă voi mai duce de multe ori pînă imi voi însuși bine materialul documentar.

Romanul despre Siberia este un obiectiv mai îndepărtat. Sarcina imediată a scriitorului este un ciclu de reportaje despre România. Cîteva au și luat drumul redacțiilor moscovite.

Luia Scutaru

SPRE DEZLEGAREA MISTERULUI APARIȚIEI VIETII PE PĂMÎNT

CE SINT COACERVATELE?

Cum a luat naștere viața pe Pământ? Este o problemă pe care oamenii și-au pus-o de mult, dar la care știința a început să-și spună cuvântul relativ recent.

Se știe că materia vie a luat naștere din materia lipsită de viață. Știința nu a stabilit însă modul în care s-a trecut de la materia nevie la organismele vii. Totuși, există în această privință ipoteze sprijinite pe o serie de observații și experiențe, care ne pot da o idee despre calea probabilă de trecere la materia vie organizată.

Cum au luat naștere coacervatele

În apele oceanelor primare se găseau tot felul de compuși chimici, care au luat naștere în condițiile de atunci și care erau solubili în apă. În urma unor anumite procese chimice și fizico-chimice, au apărut aminoacizii, constituenții de bază ai proteinelor. Aceștia s-au unit treptat și au format substanțe asemănătoare proteinelor — proproteinele — și apoi chiar proteine. Proteinele au o mare capacitate de a reacționa cu o serie de compuși, dintre care mulți existau în apele oceanelor, alături de proteine. Prin aceste reacții s-au format compuși cu un grad de complexitate mereu mai mare. La un moment dat aceste molecule complexe, venind în contact, au reacționat între ele, dând compuși și mai complezi. Atingând o anumită dimensiune, aceștia s-au separat din masa generală a soluției sub forma unor picături, vizibile la microscop. Deoarece, în limba latină, a se strânge laolaltă se spune „co-acervare”, aceste picături, care au luat naștere prin stringerea la un loc a mai multor molecule complexe care au la bază proteinele, au primit denumirea de „coacervate”.

Coacervate în laborator

Dacă amestecăm, în proporții egale, o soluție de gelatină 0,67 la sută cu o soluție din aceeași concentrație de gumă arabică, obținem un amestec cu aspect de soluție, adică un lichid clar. Acest aspect nu se va modifica nici dacă încălzim amestecul la 42 grade C. Dacă, însă, îi adăugăm câteva picături de acid acetic 4 la sută, la un moment dat se observă apariția unei turbulențe. Soluția capătă un aspect lăptos. Luind o picătură din acest amestec și punind-o la microscop, distingem un mare număr de picături, cu o formă aproape sferică, suspendate în lichidul înconjurător. Acestea sint picături de coacervate. Am asistat deci, la desprinderea din amestecul celor două soluții a unor picături, a unor „organisme” individuale.

Sint coacervatele organisme?

Să punem din nou la microscop o picătură din suspensia de coacervate și să adăugăm puțin dintr-o soluție apoasă de albastru de metilen. Vom observa cum picăturile de coacervate absorb colorantul, căpătând, la rindul lor, o culoare intens albastră, pe cînd lichidul înconjurător se colorează foarte slab în albastru. Așadar, coacervatele au „înghițit” colorantul, ele au proprietatea de a îngloba colorantul din mediul înconjurător. Alte substanțe care s-ar afla în lichidul înconjurător ar putea să se fixeze doar la suprafața picăturilor de coacervat. Dar picătura aceasta nu are numai proprietatea de a îngloba molecule ci și de a elimina anumite compuși în mediul înconjurător, compuși, care nu sint necesari sau ar dăuna chiar stabilității picăturii. Este, de data aceasta, un fel de excreție. Dar cînd picăturile de coacervat înglobează o serie de substanțe din mediul volumului lor se mărește. La un moment dat, picătura se divide dînd naștere unor picături mai mici. Acest fenomen sugerează ideea de înmulțire. La aceste proprietăți mai trebuie adăugate sensibilitatea la agenți termici, chimici, mecanici. Din faptul că, în general, coacervatele îndeplinesc, prin proprietățile pe care le manifestă, o seamă de condiții care ar fi trebuit să caracterizeze formațiile premergătoare materiei vii organizate, academicianul sovietic A. I. Oparin arată, în teoria sa asupra apariției vieții pe pămînt, că în apele primitive au existat condiții de formare a celor mai variate coacervate. În laborator s-au putut crea coacervate nu numai din gelatină și gumă-arabică, ci și din cele mai diverse substanțe: din săruri

Lupta pentru existență în lumea coacervatelor

A. I. Oparin arată, în teoria sa asupra apariției vieții pe pămînt, că în apele primitive au existat condiții de formare a celor mai variate coacervate. În laborator s-au putut crea coacervate nu numai din gelatină și gumă-arabică, ci și din cele mai diverse substanțe: din săruri

complexe de cobalt, din silicat de sodiu și amoniu, din derivați poli-vinilici, din acetil-celuloză în cloroform și benzol, hidrați de carbon, grăsimi, proteine etc., acestea din urmă fiind cele mai interesante pentru biologie. Odată formate, coacervatele absorbau diferite substanțe din mediu. În general, picăturile creșteau în mărime și complexitate. Unele din ele, cu o structură mai puțin adaptabilă acestei creșteri, pierreau și-și pierdeau importanța pentru evoluția materiei organizate. Dar materia din care au fost făcute nu a dispărut. Ea a rămas în soluție, de unde era absorbită de alte picături cu rezistență mai mare, care își sporeau volumul și apoi se divizau. Unele din picăturile urmașe se dezvoltău și își întreceau predecesorii, altele pierreau. Asistăm astfel la o adevărată selecție naturală, la o „luptă pentru existență”. În urma acestei selecții, subsistă numai picăturile de coacervate a căror structură se perfecționează mereu. Prin absorbtia sau fixarea la suprafața a unor combinații anorganice ce conțin metale, proteinele complexe din componența coacervatului au căpătat la un moment dat, proprietăți de înlesnire a unor reacții chimice, din care multe se petrec în interiorul lor. Aceste reacții chimice provoacă schimburi mai importante de energie, ceea ce duce la o nouă selecție și la o nouă creștere a gradului de complexitate a coacervatelor.

Se găsesc coacervate în natură?

Din cele prezentate pînă acum, se desprinde ideea unei analogii între coacervate și protoplasma celulară. O serie de lucrări experimentale noi fac azi pe mulți savanți, ca Oparin, Makarov ș.a., să socotească plasma celulară fie ca un coacervat, fie ca un complex de coacervate. Studiul coacervatelor în general și al celor proteice în special, prezintă pentru biologie un interes cu atât mai mare, cu cît se obțin coacervate din compuși ce intră în componența organismelor vii.

Fără ca aceste coacervate să fie încă materie vie, ipoteza despre coacervate ca verigă de legătură între materia nevie și cea vie este tot mai mult confirmată de știință. Dezvoltarea impletuoasă a cercetărilor în acest domeniu, în care știința sovietică deține un loc de frunte, va aduce, în scurt timp, noi date edificatoare.

V. Ieșanu

microscop

FURNAL URIAȘ

Specialiștii sovietici au terminat proiectul unui furnal înalt cu o capacitate de 2.700 de metri cubi. Capacitatea acestui furnal este astfel cu 50 la sută mai mare decît aceea a furnalului care se construiește acum în Statele Unite, la Cleveland.

Toate operațiile tehnice ale noului furnal înalt vor fi automatizate și mecanizate. Se prevede instalarea unor dispozitive și aparate de calculat ce vor îngădui reglarea tuturor proceselor din interiorul furnalului, procese care nu puteau fi dirijate înainte.

CENTRALĂ HIDRO-ELECTRICĂ DE BUZUNAR

Inventatorul sovietic Boris Blinov a construit o centrală electrică de dimensiuni minuscule. Instalată pe cursul unei ape, ea produce energia necesară alimentării a două, trei elemente pentru bateriile de buzunar. Reunind în serie elementele se poate obține o cantitate de energie suficientă pentru iluminarea unei case.

AUTOMATIZAREA TOPIRII OTELULUI

La uzina siderurgică din Lipețk a fost terminată montarea unor noi agregate. Prevăzute cu instalații de radio și de televiziune, ele înlesnesc mult procesul de topire continuă a oțelului. Noile mașini vor fi dirijate de numai șase oameni.

NOI LOCOMOTIVE ELECTRICE

La fabrica de vagoane din Riga a fost construită o nouă locomotivă electrică E. P.-6. Locomotiva a fost înzestrată, pentru prima dată în tehnica construcțiilor de

acest gen, cu frine electro-reostatice funcționînd prin recuperare.

SERINGĂ FĂRĂ AC

Seringa fără ac este o realizare a tehnicii medicale sovietice. Aparatul se compune dintr-un sistem de pirghii, un motor electric și mai multe pisloane. El funcționează în felul următor: dacă vaccinul trebuie introdus sub omoplat, pacientul este așezat cu spatele la seringă. Pirghiile fixează strîns o canulă de cauciuc pe locul stabilit. Vaccinul pătrunde în canulă, care are un orificiu minuscul, cu o presiune de 30 sau 40 de atmosfere. O pirghie deschide orificiul și vaccinul, impulsiv, cu presiune ridicată, pătrunde sub piele. Rezultatul este același, dar pacientul nu resimte durerea obișnuită în cazul folosirii seringilor cu ac.

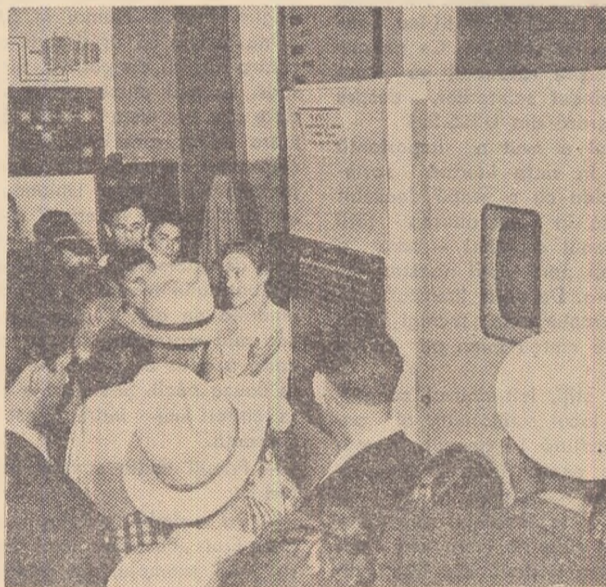
ÎN ADINCUL OCEANELOR

Într-una din secțiunile uzinei de construcții navale din Leningrad a fost construit de curînd un aparat deosebit de interesant, denumit hidrostat, destinat explorării fundului mărilor și oceanelor. Aparatul se va putea scufunda, cu ajutorul unui cablu, pînă la o adîncime de șase sute de metri, ceea ce va constitui un record, deoarece pînă acum nici un hidrostat de acest tip n-a coborît la o adîncime mai mare de două sute metri.

Invelișul hidrostatului a fost construit dintr-un oțel special rezistent la mari presiuni. În interiorul lui se află instalat un mic laborator, prevăzut cu tot felul de aparate de mare precizie pentru efectuarea de lucrări oceanografice. Luminatoarele mari, confecționate dintr-o sticlă organică deosebit de dură, oferă o vizibilitate perfectă personalului.

Curînd vor începe lucrările de experimentare a noului hidrostat.

Medicul „automat”

„Pacienții” în fața mașinii electronice de pus diagnostic

E mare numărul bolilor de care suferă oamenii? Fără îndoială că da. Căci trebuie să ținem seama și de particularitățile organismului omenesc, care dau o mare varietate aceluiași boli, ceea ce sporește și mai mult numărul acestora. Medicii spun chiar: cîți oameni, atîtea feluri de gripă. Și lucrul e prea adevărat. Cu toții știm că unii din noi, atunci cînd se îmbolnăvesc de gripă, o suportă fără a avea temperatură, alții, dimpotrivă, fac temperaturi mari; unii au

guturai, alții dureri de cap etc.

Fiecare boală e însoțită de anumite simptome, cu un oarecare număr de abateri. Se naște dar întrebarea: poate un medic să fină minte această multitudine de simptome? Nu întotdeauna. Dar bolnavul are nevoie de ajutor. Prin urmare, spre a ameliora starea pacientului său și a-l scuti de dureri, medicul trebuie să fie cît mai operativ cu puțință în precizarea diagnosticului și în stabilirea tratamentului. Avînd în vedere tocmai

această împrejurare, în Uniunea Sovietică a fost inventată o mașină automată specială care într-un timp extrem de scurt face această lucrare, venind astfel în ajutorul medicilor.

Noua mașină „memorează” 96 de boli cu toate simptomele lor. Ce-i drept, nu e prea mult, dar nu trebuie să fim nici prea exigenți dat fiind că e vorba de prima mașină electronică pentru diagnostic creată de savanți și ingineri sovietici. Mașina se află expusă în pavilionul „Academiei de Științe” de la Expoziția realizărilor economice naționale a U.R.S.S.

La cererea unui vizitator, „medicul ghid” interoghează „pacientul”. Acesta enumeră simptomele „bolii” de care suferă, iar medicul nu face aecit să apese pe niște butoane numerotate de pe tabloul de comandă, care corespund simptomului respectiv. După ce enumerarea simptomelor s-a terminat, medicul „dă de știre” mașinii automate să se apuce de treabă. El apasă pe patru butoane aflate sub lămpile de semnalizare, în partea de sus a tabloului de comandă și imediat, prin șirul de lămpi, alunecă o pată de lumină, „umbra luminoasă” a „mîinii” care adună simptomele enumerate de „bolnav” într-un singur tot pentru ca apoi, analizîndu-le, să dea răspunsul cuvenit.

Ce se petrece, însă, înăuntrul mașinii automate în

clipa cînd aceasta, după ce a totalizat simptomele, se pregătește să dea răspunsul? Într-un răstimp extrem de scurt, mașina automată „studiază” cele 96 de fișe ale ei, comparînd simptomele înregistrate în ele cu cele pe care le-a primit de la tabloul de comandă. Într-o secundă, mașina reușește să compare în memoria ei electronică pînă la 10.000 de variante, oprindu-se asupra celei exacte. Fiecare fișă este un soi de pînză originală, pe care a fost desenat tabloul bolii respective în toate amănunțele și simptomele ei.

Pe ecranul mașinii automate s-a ivit următorul răspuns: „Apendicită acută”, răspuns care stîrnete veselia vizitatorilor. Ba chiar și „bolnavul” e mulțumit de funcționarea mașinii, deoarece, în fond, acum e sănătos tun... El și-a amintit numai de simptomele bolii pe care o avusese mai de mult. Atunci, diagnosticul i-l pusesese un medic curant, acum însă o mașină — și cu o iuțeală incomparabil mai mare; iar ceea ce e mai interesant, mașina nu greșește niciodată și nu îngăduie nici „bolnavului” să greșească. Căci dacă „pacientul” nu enumeră toate simptomele bolii, mașina automată îl lasă fără răspuns. Cum dealtminteri face mîlc și în cazul cînd „bolnavul” o ia razna cu simptomele...

A. B.

„O AMINTIRE DIN RUSIA”

Reflector

Revista ilustrată „Ersilla” din Chili a publicat de curând rezultatele unei anchete prin care spectatorii erau solicitați să indice 10 filme care le-au plăcut cel mai mult dintre producțiile străine prezentate în decursul ultimului an. Printre filmele preferate de spectatorii chileni se află trei producții ale studiourilor sovietice: „Othello”, „Don Quijote” și „Zboară cocorii”. Revista menționează că în perioada respectivă pe ecranele chilene au rulat 354 de filme străine, dintre care numai 13 filme sovietice.

În studiourile din Baku (R.S.S. Azerbaidjeană) se turnează filmul „Un prieten adevărat”, ai cărui eroi sînt pescarii din marea Caspică. Aceași grupă de filmare realizează pe țărmul Caspice și filmul „Matteo Falcone”, după nuvela scriitorului francez Prosper Mérimée. Cele două filme sînt regizate de T. Taghi-zade.

La Moscova se deschide în curînd Festivalul filmului chinez. Festivalul este organizat cu prilejul sărbătoririi celei de a 10-a aniversări a Republicii Populare Chineze.

La Viena rulează cu deosebit succes filmul lui Serghei Eisenstein „Ivan cel Groaznic”. La premiera filmului au luat parte reprezentanți de frunte ai vieții culturale austriace, regizori, actori, oameni de afaceri. Presa vieneză consacră filmului cronici entuziaste.

De o călduroasă primire s-au bucurat în rândurile opiniei publice austriace și alte filme sovietice — „Crucișătorul Potemkin”, „Casa în care locuiesc”, „Zboară cocorii”, „Al 41-lea”.

La Festivalul internațional al filmului de la Veneția, cinematografia sovietică a fost reprezentată de filmul „Viața e în mîinile tale”. La Festival au luat parte actorii Serghei Bondarciuk și Klara Luciko.

Un mare regizor — Grigori Alexandrov și un grup de renumiți actori: Liubov Orlova, Erast Garin, Pavel Kadocinikov, Elina Bistrițkaia, turnează la Mosfilm „O amintire din Rusia”. Filmul va prezenta Uniunea Sovietică așa cum se descoperă treptat privirilor pline de curiozitate și interes ale unor călători străini.

În drumul lor de-a lungul uriașului teritoriu sovietic, călătorii poposesc în multe localități și sînt martorii unor evenimente importante. Ei se plimbă pe țărmurile lacului Baikal, asistă la stăvilirea apelor tumultuoase ale Angarei pe șantierul hidrocentralei de la Bratsk, sînt oaspeții noilor uzine din Siberia, asistă la lansarea primei rachete cosmice...

În film vor fi multe scene comice și multe cîntece. Muzica aparține compozitorului Tihon Hrennikov.

O parte din exteriorul filmului au fost turnate în Siberia, în zilele terminării barajului pe Angara. S-au filmat apoi cîteva secvențe la Moscova, în pavilioanele Expoziției realizărilor economice ale U.R.S.S. În prezent echipa lucrează pe platoul de filmare al studioului „Mosfilm”.

În cadrele viitorului film la care lucrează intens echipa condusă de regizorul Alexandrov, un loc important ocupă aeroportul Vnukovo. Aici apare cunoscuta actriță Liubov Orlova, care interpretează rolul unei femei sovietice, întâmplătoare tovarășă de drum a călătorilor străini.

În fotografia noastră — Elina Bistrițkaia (în rolul contesei Pandora) și Alexei Baruşnoi (în rolul doctorului Adams), vizitînd orașul Angarsk.

Un gen foarte apreciat de publicul sovietic

Spectacolele de estradă

Se poate spune că anul acesta sezonul teatrelor de varietăți a fost foarte reușit la Moscova. Programul „Serilor moscovite”, la teatrul Ermitaj și la grădina Baumann a întrunit mai bine de 60 de reprezentații. La aceste spectacole și-au dat concursul Ansamblul lui Igor Moiseev, Ansamblul de cîntece dirijat de V. Sokolov și mulți artiști cunoscuți ca prezentatorii Garkavi, Mirov și Novitki, canțonetiștii Ilia Nabatov și Afanasi Belov, comperii Maria Mironova și Alexandr Menaker.

Alte două spectacole „Lumini siberiene” și „Din nestematele Uralului” au atras în mod deosebit luarea aminte a moscovitelor.

A fost binevenită ideea de a prezenta la Moscova talentele Siberiei, ținutul în care s-a săvîrșit un rapid progres pe țărm cultural. Arta siberiană și, în special, spectacolele de varietăți vor trebui să devină tradiționale în stagiunea de vară a Moscovei.

La teatrul Ermitaj s-au bucurat de succes concertele orchestrei de jazz a lui Oleg Lundstrem, o nouă formație muzicală. Și ca de obicei, ansamblul „Beriozka” a avut numere strălucite cu noile sale dansuri.

Stagiunea de vară este încheiată de spectacolele Teatrului de miniaturi din Leningrad, condus de Arkadi Raikin.

În același timp, Moscova a găzduit vara aceasta artiști ai teatrelor de varietăți din R.D.G., America, România, Ungaria și Polonia. Laolaltă, aceste spectacole ar putea fi socotite un minunat concurs internațional. Clou-ul stagiunii a fost Ziua varietăților, organizată la sfîrșitul lunii iulie în parcul „Gorki”. În ziua aceea au avut loc cincizeci de spectacole, prezentate de cei mai buni artiști din Moscova și de mulți artiști străini. Dacă cineva ar fi încercat să facă o statistică a multimei care s-a perindat în fața estradelor în tot cursul zilei, ar fi ajuns la o cifră astronomică. Manifestarea s-a transformat într-o adevărată sărbătoare populară. Fără îndoială, Ziua varietăților va deveni și ea o sărbătoare tradițională, la care își vor da concursul reprezentanții acestui gen foarte gustat de oamenii sovietici.

Și acum, cîteva proiecte: la Moscova urmează să ia ființă o Casă a varietăților, care se va ocupa cu formarea artiștilor de estradă. Se va deschide un nou teatru central de varietăți, se vor amenaja săli de spectacole și un club special.

Primul festival al filmului tehnic

În ultimii ani, tehnica cu uimitoarele ei realizări și-a cucerit un loc tot mai însemnat în cinematografia sovietică. Actualul festival unional al filmului tehnic, care se desfășoară în decursul a două luni — septembrie și octombrie, sub deviza „Drum larg progresului tehnic”, prezintă spectatorilor sovietici cele mai reușite creații ale studiourilor de filme documentare și științifice. Printre cele 170 de filme ce vor fi proiectate cu acest prilej pe ecranele miilor de cinematografe de pe teritoriul U.R.S.S., un loc deosebit îl vor ocupa producțiile marelui Studio central de filme documentare din Moscova. Iată cîteva dintre ele. Filmul intitulat „Alertă” redă episoade din activitatea oamenilor de știință în cadrul Anului Geofizic Internațional. Episoadele au fost filmate de operatorii studioului în Antarctica, în Iakuția, pe culmile prăpăstioase unde este instalat observatorul din Abastumani, în timpul lungilor curse ale navelor științifice „Viteaz”, „Obi”, „Zaria”. O serie de filme sînt dedicate cercetărilor în Cosmos. Printre acestea se numără: „Astronauții patrupezi”, „O centrală electrică în Cosmos”, „Radioastronomia”, „Un om la pupitrul de comandă” este titlul unui film ce ilustrează progresele tehnicii sovietice în domeniul automatizării și telemecanizării. Cercetările și succesele obținute de savanți pe țărmul chimiei sînt redute în cadrul mai multor filme de scurt metraj consacrate chimiei polimerilor.

Producții interesante prezintă în cadrul festivalului și studiourile documentare și centrul de televiziune din Leningrad. În programul acestui centru de televiziune figurează filmele „Uzina uzinelor”, „Toate acestea sînt datorite chimiei”, „Metale rare” ș. a.

Vasili Ivanov, Tatiana Samoilova și Innokenti Smoktunovski, eroii viitorului film „Crucișătorul Potemkin” se găsesc acum în ținutul Saian din Iakuția unde se turnează exteriorul. Reporterul i-a fotografiat într-o pauză și a ținut să-i prezinte publicului în travesti-ul personajelor pe care le intruchipează.

Aniversarea cinematograției sovietice

Așa a arătat începutul...

Cinematografia sovietică a implinit zilele acestea 40 de ani. Certificatul ei de naștere a fost cunoscutul decret, semnat de Lenin, prin care industria cinematografică sovietică trecea în atribuțiile unui comitet special.

Reproducem cîteva fragmente din articolul scris cu prilejul acestei aniversări de cunoscutul actor Mihail Jarov.

...Ce repede trece timpul! Parcă ar fi fost ieri. Ne aflăm în studioul de înregistrări și ascultăm uimiți prima fonogramă a celui dintîi film sonor. Eram patru — Ekk, Tager, Nesterov și eu. Pe măsură ce ascultam, ne simțeam cuprinși de o adîncă tulburare. Mărturisesc că pînă la urmă am plins de-abinelea, eu toții. Ekk, pentru că îi fusese hărăzită soarta de a regiza primul film artistic sonor. Tager, pentru că îndelungile lui experiențe de laborator în legătură cu imprimarea sunetelor își găsiseră sfîrșit întruparea; Nesterov, pentru că făcuse prima înregistrare de sunete iar eu... pentru că nu izbuteam cu nici un chip să-mi recunosc vocea imprimată. Toate ace-

tea s-au petrecut acum 40 de ani... Într-un răstimp foarte scurt cinematografia sovietică a reușit să-și alcătuiască o personalitate proprie, și-a însușit procedee vechi și a creat mijloace noi de expresie. N-a fost un drum ușor. A fost nevoie de multe căutări, de îndrăzneală, de luptă. Era vorba doar de o cinematografie nouă în toate privințele.

Construcția noii societăți se desfășura într-un ritm impetuos, oamenii se schimbau. Abia intruchipasem o seamă de personaje ca Jigan sau Dimba, că asemenea tipuri și țineau de trecut. Omul sovietic cu marea lui frumusețe morală, a devenit principala erou al artei cinematografice. Se poate spune pe bună dreptate că cei care au

realizat primele filme sovietice au fost cu adevărat pionieri, deschizători de drumuri. Căutările lor n-au fost însă zadarnice. Căci iată, sînt mulți ani de cînd filmele sovietice rulează cu succes pe ecranele lumii, cucerind tot mai mult inimile oamenilor.

Patosul revoluționar al filmelor „Crucișătorul Potemkin” și „Noi, cei din Kronstadt”, chipurile de neuitat ale „Mamei”, „Deputatul de Baltica” și al lui „Ceapaev”, emoționantele filme despre V. I. Lenin... Trilogia despre Maxim Gorki, „Șciors”, „Marele cetățean”, „Aleksandr Nevski”, „Bogdan Hmelnițki” — sînt și astăzi modele de măiestrie cinematografică.

Astăzi tema majoră a cinematograției din zilele noastre este actualitatea. Este tema cea mai importantă, cea mai necesară spectatorilor. Viața care clocotește în jurul nostru ne dă pilda unor fapte pline de măreție. Omul sovietic a făcut să rodească în

țînderi nesfîrșite de pînături înțelenite, dă viață Siberiei, construiește hidrocentrale, folosește energia atomică spre binele oamenilor, lansează sputnici... Ce poate fi mai nobil, ce poate face mai multă cinste creatorilor de filme decît ilustrarea vieții, a faptelor înaripate ale contemporanilor!

Meritul unor regizori talentați ca Mihail Kalatozov, care a realizat „Zboară cocorii”, P. Mironer și M. Huțiev, creatorii „Primăverii pe strada Zarecinaia”, S. Rostotki, cu filmele „Pămînt și oameni” și „S-a întîmplat la Penkov”, I. Seghel și L. Kulidjanov cu „Așa a fost începutul” și „Casa în care locuiesc”, Serghei Bondarciuk cu „Soarta unui om” — constă tocmai în faptul că au abordat cu inteligență teme contemporane, înfățișînd oameni vii din zilele noastre, frumusețea și măreția caracterului lor, ca și preocupările și năzuințele care-i caracterizează.

Cazul pescarului Miannik

La sfârșitul lunii iulie, după 15 ani de peregrinări prin Suedia, Irlanda și Canada, bătrînul pescar estonian Iuri Miannik s-a întors pe meleagurile natale. Într-un număr recent al ziarului „Izvestia” a apărut o relatare a suferințelor, privațiunilor și umilințelor fără sfârșit pe care i-a fost dat să le îndure în tot acest lung răstimp, pînă să pună iar piciorul pe pămîntul patriei sovietice.

Tragedia lui Miannik a început în anul 1944.

— Soldații hitleriști care ocupaseră Saaremaa și peninsula noastră căutau să ne prindă — povestește el. Eram cinci la număr: eu, soția, doi fii — unul de 19 ani, celălalt de 17 și o fată de 15 ani. Hitleriștii vroiau să ne imbarce cu forța pe un vapor și să ne trimită în Germania. Ne ascundeam prin păduri. În înțelegere cu trei compatrioți de-ai noștri, luîndu-ne familiile, în total 17 oameni, am plecat într-o noapte pe o barcă cu motor, îndreptîndu-ne spre malurile Suediei. În zori, un soldat hitlerist ne-a observat, deschizînd locul asupra noastră. Trei dintre ai noștri au fost răniți mortal. Cu mare greutate am ajuns pînă la insula suedeză Gotland. Așa a început emigrația.

În Suedia, chiar de la primii pași, pescarul estonian și-a dat seama că nu se va putea ocupa cu pescuitul, care e un privilegiu al pescarilor suedezi. Străinii au acces doar la muncile pe care suedezii nu vor să le presteze. Rînd pe rînd Miannik se face cizmar, apoi muncitor cu ziua pe șantierele de construcție din orașul Vinsersm. În orașul Lundă reușește să se angajeze cu soția la o fabrică de leșătorie.

— Cîștigul nostru comun abia dacă ne îngăduia „luxul” de a închiria o cameră într-o casă mai mult sau mai puțin locuibilă. Chiria însemna o treime din venitul nostru lunar. Tot timpul ne gîndeam cum să ne ameliorăm situația. Printre emigranți se zvonea că în Canada ar fi condiții bune, că acolo ne așteaptă mult de lucru și salarii mari. Dar cum să ajungem în Canada?

Miannik nu a reușit să obțină viza de plecare spre acest „pămînt al făgăduinței”. Suedii

deziile aveau tot interesul să-i rețină pe muncitorii estonieni, care însemnau mină de lucru ieftină, gata să îndeplinească orice muncă.

În iulie 1949, familia lui Miannik părăsește clandestin Suedia. La început au plecat cei doi fii, apoi Iuri Miannik cu soția și fiica mai mică, născută în 1949 în lagărul din insula Gotland. Fata cea mare rămăsese în Suedia, unde se căsătorise.

— La Eire însă am simțit că nu sintem decît niște sărmani emigranți. Un an întreg am fost ținuți în lagăr, apoi am fost părăsiți în voia soartei.

Miannik se apucă din nou să lucreze pe șantierele de construcție. În orașul Korka, Miannik umbla din casă în casă cu lada la spinare, făcînd fel de fel de reparații pentru o plată de nimic. Așa a mai trecut un an și jumătate, pînă cînd un grup de refugiați estonieni, printre care și Miannik, capătă în sfîrșit, viza pentru Canada. În anul 1952 pleacă împreună cu soția și cu fiica de la Dublin la Halifax, iar de acolo la Toronto, unde se stabiliseră fiii săi. Dar fiii nu și-au putut ajuta părinții să capete de lucru.

Iuri Miannik devine lucrător sezonier. Este angajat de către niște antreprenori estonieni, care la comanda unei companii canadiene construiesc în sate mici bungalow-uri și clădiri de școală. Soția lui Miannik capătă de lucru la o fabrică de confecții. Familia începe să cîștige, situația ei este însă nesigură.

Miannik cunoaște pe pielea lui mecanismul bossilor sindicali care strîns legați de sistemul capitalist consideră sindicatele drept un „business” al lor, un birou care furnizează antreprenorilor muncitori docili. Dacă firma concediază muncitorii, sindicatul nu se ridică în apărarea drepturilor lor legale, ci se mărginește să-i treacă pe concediați pe așa-numitul „tabel al celor care așteaptă de lucru”. La începutul anului 1958, Miannik pierde serviciul.

— Timp de opt luni am lucrat cu intreruperi nu mai mult de 18 zile. Canada a spulberat toate iluziile mele. Eram ruinat și înțelegeam că trebuie să oiaș de la început. Era limpede că nu mă puteam restabili decît în patria mea.

— Planurile mele de viitor? Am făcut cerere de intrare în colhozul „Sirve Kalur”. Voi lucra în brigada de construcție. Sovietul sălește din Torin mi-a propus să-mi aleg un teren pentru construcția casei proprii. Mi s-a promis un ajutor din partea statului. Sint convins că într-un timp scurt voi locui în casa mea. Atunci vor veni soția și fata...

Iuri Miannik, bătrînul pescar estonian care din propria și trista sa experiență a cunoscut „lumea liberă”, și-a găsit cu adevărat fericirea pe pămîntul liber al Estoniei.

In curînd pe ecranele Capitalei

„SOMBRETO”

O producție în culori a studioului „M. Gorki” din Moscova. Autorul scenariului și al textului cîntecelor: S. MIHALKOV; Regia: T. LISIȚIAN; Imaginea: V. DULTEV; Muzica: L. SVART. Distribuția: TOLEA KULAKOV, V. PEREVALOV, N. PANINA, M. TEAGUNOV, V. GLASKOV, V. SISKIN, K. CERNIȘOVA, S. KOREN, S. FILIPPOV.

SPORT

Un bilanț strălucit al atleților sovietici

Corlina este pe punctul de a cădea peste sezonul athletic internațional. Marile competiții au fost consumate. Rezultate a zeci și zeci de întreceri stau adunate în foile de concurs, sint studiate de iubitorii atletismului, de statisticieni care și pun la punct tabelele celor mai bune performanțe.

Aruncînd o fugară privire peste cele mai importante întreceri atletice din acest an ajungem la concluzia că sportivii sovietici au dominat și de data aceasta sezonul cu mai multă autoritate decît anul trecut, ridicînd pe o treaptă și mai înaltă prestigiul acestei discipline sportive. Cele mai mari confruntări pe echipe din actualul sezon au consemnat tot altele victorii ale reprezentativelor sovietice:

U. R. S. S.—S.U.A. 175-167.

U. R. S. S.—R. F. Germană 211-130.

U. R. S. S.—Marea Britanie 205-136.

Trei meciuri, trei mari succese ale atleților sovietici. Și dacă la Philadelphia în „întîlnirea titanilor” victoria a fost smulșă cu prețul unor mari eforturi, la capătul unei lupte dramatice, în schimb în celelalte două meciuri reprezentativa U.R.S.S. a cîștigat fără emoții, la scoruri concludente care demonstrează o superioritate ce nu poate fi contestată.

În meciul cu Marea Britanie, de pildă, atleții sovietici au cîștigat 24 din cele 32 de probe incluse în program, iar în întîlnirea cu R.F.G. 24 din 31. Interesant de remarcat că la acest meci probele feminine au revenit în întregime atleților sovietici.

Consultînd listele celor mai bune performanțe, remarcăm o creștere considerabilă a mediei

primelor rezultate față de anul trecut a plafonului general al rezultatelor. Acum, în atletismul sovietic supremația și-o dispută un număr foarte mare de sportivi.

Atletul nr. 1 al anului este fără îndoială excepționalul Vasili Kuznețov. De cinci ori în actualul sezon suma realizată de acest mare maestru în dificila întrecere a celor 10 probe a întrecut 8000 de puncte. Numai doi atleți au reușit aceasta în întreaga istorie a decathlonului: Kuznețov și Johnson. Dar negrul american o singură dată. Recordul lumii a fost adus de Vasili Kuznețov la 8357 puncte.

Neînvinși au fost în actualul sezon săritorii în înălțime din U.R.S.S. În această probă — altă dată o specialitate a americanilor — supremația a trecut temeinic de partea răsăritului. Săritorii sovietici manifestă o uimitoare constanță la un nivel extrem de ridicat de performanțe.

Și la săritura cu prăjina atleții sovietici, după ce au trecut pe primul loc în Europa, luptă acum de la egal la egal cu cei mai valoroși specialiști americani. V. Bulatov a stabilit un nou record al continentului, cu 4,62 m. Dar el nu este singurul capabil de mari performanțe. În imediata lui vecinătate se află un mare lot de valoroși săritori: Garin 4,55 m., Belezov, Cernobai, Petrenko și Krasovskis 4,50 m., Rozenfeld și Jurkovski 4,42 m., Ciuvilin 4,41 m., și alți cîțiva săritori cu 4,40 m.

Aruncătorul de ciocan Rudenkov a reușit marea performanță de a-l învinge pe recordmanul lumii Connolly și să stabilească totodată un nou record european

cu performanța de 67,92 m. Rezultatul lui anterior de 68,27 m. n-a putut fi omologat, dat fiind că nu s-au îndeplinit toate formalitățile. Dar Rudenkov a demonstrat că poate arunca nu o singură dată peste recordul Europei...

Excepționale sînt și rezultatele atleților. Sprintul a fost dominat de o serie de alergătoare bine cunoscute, cum ar fi Galina Popova, Maria Itkina, Valentina Maslovskaja, Vera Krepkina. 11,4 sec. pe 100 m. (Popova), 23,7 sec. pe 200 m. și 53,7 sec. pe 400 m. (Itkina) sînt rezultate care s-au înscris în rîndul primelor performanțe ale sezonului. Un progres impresionant a înregistrat săritorea în înălțime Taisia Cencik. Ea a îmbunătățit de trei ori recordul unional, reușind la meciul cu R. F. Germană 1,78 m. O performanță care poate s-o pună pe gînduri și pe Iolanda Balaș...

Două noi recorduri mondiale au fost înregistrate la aruncarea greutății și la aruncarea suliței. Tamara Press a trimis bila de metal la 17,25 m., iar Birute Kaledene a aruncat sulița la 55,37 m. Bilanțul (neîncheiat încă) al atleților sovietici este foarte rodnic. Peste două sute de noi meciuri ai sportului, nenumărați tineri care s-au afirmat ajungînd în echipele reprezentative, victorii concludente în arena întrecerilor internaționale și puzderia de rezultate de valoare ne demonstrează uriașul progres pe care-l înregistrează această frumoasă disciplină în Uniunea Sovietică.

Valeriu Chiose

Cine va fi adversarul lui Botvinnik?

Pentru șahiști din toată lumea începe o nouă perioadă de „febră”: între 7 septembrie și 31 octombrie atenția lor se va concentra asupra întrecerii celor opt candidați la campionatul mondial, care de data aceasta se dispută în trei orașe din Iugoslavia: Zagreb, Bled și Belgrad.

Ca în toate marile competiții șahiste, Uniunea Sovietică este puternic reprezentată prin patru jucători de „categorie grea”. În fruntea lor se situează, desigur, fostul campion mondial Vasili Smislov, deținătorul remarcabilei performanțe de a fi cîștigat precedentele două turnee ale candidaților (în 1953 și 1956). Va reuși el să repete a treia oară această performanță?

Un alt candidat cu mari șanse este „veteranul” Paul Keres, care fără îndoială că va încerca să treacă de la locul II, obținut în 1953 și 1956, la invidiatul loc I, care dă dreptul de a susține în 1960 un meci pentru

titlul de campion mondial cu Mihail Botvinnik.

Mulți experți înclină să acorde prima șansă în acest concurs marelui maestru sovietic Mihail Tal, ale cărui excepționale succese din ultimii ani au produs o deosebită impresie, amintind pe cele ale neuitatului Alehin. De două ori campion al Uniunii Sovietice, învingător la Porto Roj 1958 și recent la Zürich, Mihail Tal are avantajul moral de a fi întrecut deja în concursuri pe majoritatea rivalilor săi de astăzi.

Un cuvînt greu va avea de spus și Tigran Petrosian, actualul campion al U.R.S.S., care pare să se afle într-o formă sportivă excepțională și al cărui joc sigur este foarte greu de combătut, mai ales într-un concurs atît de lung.

Dintre ceilalți participanți se detașează campionul iugoslav Svetozar Gligorici, care a arătat o formă constant foarte bună în ultimele concursuri și americanul Robert Fisher, care deși

nu are decît 16 ani a reușit să se impună datorită unui talent puțin obișnuit. Ceilalți doi participanți, Fr. Olafsson și P. Benko, deși la Porto Roj au jucat foarte bine, în concursurile de anul acesta au obținut rezultate mai slabe. Benko nu s-a putut clasa decît pe locul VIII în campionatul S.U.A., iar Olafsson a fost net depășit în turneul Clubului central de șah din Moscova.

Comparînd performanțele mai vechi și mai noi ale acestor jucători care reprezintă elita șahului mondial, devine clar că un pronostic asupra rezultatului final este extrem de greu de făcut. Totuși, cum șahul este un joc în care elementul de surpriză este fără îndoială redus, iar rezultatele normale predomină, se poate afirma că în lupta pentru primul loc reprezentanții șahului sovietic vor avea cuvîntul cel mai greu de spus.

S. Samarian

Vor să corespundeze

OLHOVSKI VLADIMIR, Kemerovskaia obl., g. Stalinsk, glavpostamt, pocitovaiia linia nr. 67: cu un ziarist.

SUHOVA DINA, Gorkovskaia obl., g. Dzerjinsk, ul. Vorosilova nr. 21-19: cu un tînăr sau o tînără.

IVANOV VIKTOR ALEXANDROVICI, g. Ulianovsk, ul. Goncareova nr. 19, podiezd I, k. 14: cu un colecționar de cărți poștale ilustrate.

ȘEGOLEV IVAN VASILIEVICI, Tuvinskaia Avtonomnanaia Oblasti, g. Turan, ul. Krasnîi Partizan nr. 32: cu un tînăr sau o tînără.

ZABRADINA ALBINA VASILIEVNA, Estoniskaia S.S.R., g. Narva, ul. Puškina nr. 19, kv. 91: cu un tînăr sau o tînără.

HOLOD VALENTINA, Ukrainskaia S.S.R., g. Harkov 7, ul. Karelskaia nr. 25, kv. 37: cu un tînăr sau o tînără.

GHENRIKAS STRELIS, Litovskaia R.S.S., g. Kaunas 5, ul. Puntuko nr. 13-1: cu un filatelist.

HAINOV IURI, Leningradskaa obl., g. Gaticina, pocita, do vostrebovania: cu un filatelist.

Primii cosmonauți

Pe medicul-experimentator nu l-am putut găsi în laboratorul lui.

— Iși antrenează „elevii”, ni se vesti. Iși găsiți în sala aparatului cosmic.

Intrăm într-o încăpere mare, luminoasă, în care se distinge vuetul înfundat al unui motor. Aici l-am zărit pe medic, stătea lângă un cadru metalic ce se rotea cu repeziune. Pe cadru era fixat un fotolij mic în care se afla o cățelușă de toată frumusețea. Medicul ur-nărea indicațiile cronometrului.

— Aceasta e faimoasa Otvajnaia, ne spuse el. O antrenez la centrifugă. În clipa de față e supusă tuturor sarcinilor care acționează asupra organismului în timpul unui zbor cu racheta.

Trecem în camera alăturată. Pe un cadru vibrant se află o altă cățelușă — Snejinka. Din când în când placa se cutremură puternic și ai impresia că pacienta e scuturată de friguri. Cu toate acestea stă liniștită.

rioașă apoi, de voie de nevoie, se cumințește.

— Trebuie să stea cuminte în tot timpul zborului, ne amurește medicul, dar e cam nervoasă și neasimpărată.

...E o dimineață însorită de vară. Pe rachetodrom, o uriașă rachetă geofizică balistică, cu o singură treaptă, își îndreaptă virful ascuțit spre zenit. Silueta ei masivă se conturează impresionant pe fondul albastru.

Otvajnaia, Snejinka și Marfușă sint echipate pentru zbor. Pe labe li se fixează electrozii, iar pe piept și pe gît conductorii aparatelor care măsoară respirația și circulația sîngelui. Apoi, cosmonauții sint duși spre rachetă și introduși cu ajutorul unei macarale în cabina special amenajată. Aducîndu-și aminte probabil de necazurile primului zbor, cățelușă Snejinka prinde a scheuna. Otvajnaia, dimpotrivă, e foarte liniștită, dar devine sentimentală în clipa în

Jenciușina este și o mamă bună...

fără să se sinchisească de cele ce se întîmplă cu ea.

— Asta se datorește antrenamentului îndelungat la care a fost supusă, ne explică laboranta.

— Dar unde sint ceilalți cosmonauți?

— Cățelușă Jenciușina se află în cabinetul Roentgen. I se face radioscopia pulmonară.

După antrenament, medicul ne dădu câteva lamuriri în legătură cu pacientii săi.

— Trebuie să știți că pentru zborurile la mari înălțimi se aleg ciini de statură mică, însă perfect sănătoși și fotogenici pe deasupra, căci sint ființi în tot timpul zborului. Ei trebuie să fie blinzi și supuși... La început, Otvajnaia noastră n-a prea avut aceste din urmă calități, căci fusese adusă de-a dreptul de pe stradă, într-un hal fără de hal, jigărită și murdără. Dacă se apropia cineva de ea îi arăta numaidecît colții, mîrșia și nu se sfîia nici să muște. Curînd însă, după ce se obișnuir cu noi, deveni foarte prietenoasă, ba-l îndrăgi chiar pe dresor. Văzînd că s-a mblînzit, l-am confecționat un costum special, la care au fost conectați toți conductorii de la aparatele care înregistrează respirația, bătăile inimii și toate celelalte funcțiuni fiziologice.

După ce cățelușă s-a mai obișnuit cu acest echipament ciudat, am început să o antrenăm în laborator. Am căutat să o obișnuim să rămînă cît mai mult timp nemîșcată în container, să nu se sperie de zgomotul produs de aparatul de filmat precum și de celelalte aparate. Apoi am verificat în practică rezultatele eforturilor noastre: lansată de două ori la mari înălțimi, cățelușă a suportat excelent voiajurile cosmice, ciștigîndu-și porecla de Otvajnaia (Cutezătoarea). Acum se pregătește de zbor împreună cu celelalte surate ale ei și nu numai că se comportă excelent, dar are grijă și de „educarea” acestora.

În sala aparatului cosmic au adus o iepuroaică:

— Asta-i Marfușă, ne spune medicul.

Iepuroaica e așezată pe un suport special și acoperită cu un bandaj de gips, astfel încît nu i se mai vîd decît ochii și nasul. La început se zbate fu-

care e așezată în despărțitura destinată animalelor de experiență: în semn de rămas bun îi linge mina dresorului... E introdusă și Marfușă, în cămașa ei de gips, apoi trapa se închide ermetic.

Răsună comanda: „Lansați!” Din coada rachetei țîșnește un jet de flăcări, aceasta tresare, se clatină lin într-o parte și alta, apoi înfruntînd parca anevoie gravitatea, se desprinde de pămînt. Viteza de mișcare crește cu fiecare secundă și racheta, cu un vuet asurzitor, se pierde după câteva clipe în înaltul cerului...

Acum, observațiile se fac cu ajutorul aparatelor optice. Medicii stau aplcați deasupra oscilografelor, ale căror impulsuri luminoase le dau de știre că animalele sint vii, că respiră, că bătăile inimii sint regulate.

Toată lumea privește cu emoție cerul, urmîrînd dîra de fum lăsală de capul rachetei. Apoi dîra dispare și cerul rămîne pustiu. Deodată însă, ia o înălțime nu prea mare, apare o parașută. Toată lumea respiră ușurată: dispozitivul de salvare a funcționat excelent.

Instalați într-un helicopter, cei ce urmăresc această experiență se îndreaptă spre locul de aterizare a parașutei. Aceasta mai e umflată de vînt și tirășle pe cîmp, ca o pînză uriașă de corabie, containerul. Curînd însă parașuta e strînsă și containerul deschis: cosmonauții sint vii și nevătămați.

Snejinka este cea dintîi dezbrăcată de costumul său special. Copleșită probabil de emoțiile prin care a trecut, cățelușă se culcă numaidecît la pămînt și, scoțîndu-și limba, respiră des, cu greutate. Otvajnaia însă se simte excelent: eliberată de costumul său, se scutură și începe să latre, fericită din cale-afară că a ajuns din nou pe pămînt... Nu refuză nici bucățica de salam pe care i-o întinde medicul... Și iepuroaica Marfușă se simte cît se poate de bine. Medicul îi scoate cămașa de gips, o ia de urechi și o pune în cușcă. Gestul o supără probabil, căci fornaie pe gas, însă începe îndată să ronțăie cu poftă căpătina de varză așezată alături.

**A. Golikov
I. Kosov**

Muzicală

ORIZONTAL: 1)

Solist renumit —

Fugă (pl.) 2) Ri-

dicată de la sol —

Face muzica. 3) În

violoncel — Arie.

4) E necesar în

muzică și în socie-

tate. Specialist în

note... încercate. —

Deși la singular,

merge cu fire. 5)

Într-o ureche... mu-

zicală — Rapt. 6)

Bătută... — Pro-

vine de pe urma

lipsei de tact. 7)

Nume masculin —

Forte. 8) Simfonia

albă — În orice

acord — Șede. 9) Sol (pl.) — A

încheia un acord. 10) Largo —

Bisare.

VERTICAL: 1) Tobă... de carte — Tobă. 2) Suită — Gamă fără

inceput. 3) Marginile cornului — Concert de dimineață. 4) Leagă

două continente — Ținut între Tisa și Someș. 5) Avantaj — Îa

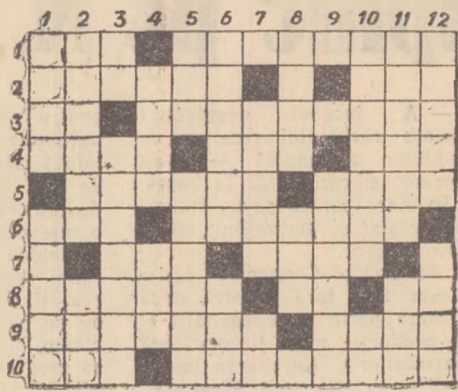
cîntat pe învingătorii jocurilor olimpice. 6) Singurul mascul care

dă lapte! — Final de cîntare. 7) Lovit — În pripă. 8) Adevărat

— În tact. 9) Cîntăreț gata să apară pe scenă. 10) Sincopă (pl.)

— Notă. 11) Învîrtire — Gamă. 12) Ajon, în cazul nostru — Pen-

tru muzică de cameră...

Timpul, sursă de energie

(urmăre din pag. 4-a)

jinul teoriilor lui Kozirev, obținute de acesta în laborator. La o studiere amănunțită a vibrațiilor s-au descoperit unele fenomene pe care legile cunoscute ale mecanicii nu le pot explica. În schimb, le poate explica acțiunea forțelor timpului.

Deosebit de interesantă este explicația dată de teoria timpului referitor la faptul că inima oamenilor se află întotdeauna în stînga și niciodată la mijloc.

Dar mai întii să deschidem o mică paranteză. Să ne înmaginăm următorul episod petrecut în timp: o rachetă a noastră, a pămîntenilor, se îndreaptă spre o constelație îndepărtată. Planeta vizată, învăluită în atmosfera ei alburie, se apropie din ce în ce. Aparatul de zbor se pregătește să ia contact cu solul. Dar înainte de a se hotărî să facă acest pas, cosmonauții trebuie să știe dacă planeta vizată nu cumva e formată din antimaterie... Poate că acolo, în jurul nucleelor negative ale atomilor se învîrtesc pozitroni și nu electroni, ca de obicei? Fizica modernă ne avertizează de eventualitatea existenței în Univers a unor asemenea lumi. Contactul cu ele s-ar solda cu o catastrofă sigură: materia pămîntescă se va contopi cu antimateria, dînd naștere unei explozii orbitoare. Cum ar putea omul să prevină o astfel de eventualitate, să ia măsuri de siguranță?

Aici îi vine în ajutor teoria originii fizice a timpului. Din tezele ei rezultă că timpul în lumile formate din antimaterie se scurge în sens invers. Asta nu înseamnă însă că totul se petrece acolo ca într-un film rulat de la coadă la cap, căci s-ar pierde cu desăvîrșire orice legătură de cauză-efect. Lumea cu o scurgere inversă a timpului ar fi, în ce privește aspectul ei, identică cu a noastră, numai că acolo noțiunea de „dreapta” și „stînga” se inversează.

Ca o urmăre a mersului invers al timpului ar fi urtirea emisferei sudice și nu a celei nordice, ca pe Pămînt. Emisfera nordică va arăta deci mai alungită, lată dar că problema care s-ar pune în fața cosmonauților ar fi să măsoare conlururile planetelor spre care zboară, ca să știe ce au de făcut.

Oare putem dirija timpul?

Să ne închipuim că am posedit într-o bibliotecă și că rasfoim filele îngălbenite ale cărților și revistelor de acum o sută de ani. Ei bine, vom afla din ele că atomul este indivizibil, că principiul păstrării energiei nu este recunoscut, că compoziția chimică a stelelor nu se cunoaște, că teoria relativită-

Dezlegările jocurilor publicate în luna august

Nr. 31

OMONIME

ORIZONTAL: 1) PARALUȚE — DUO 2) ALUNIȚA — VALT 3) RIGA — ICHI — MO 4) ANI — ALI — SM — M 5) FANAR — TOCATA 6) I — ORAR — ROMAN 7) NEA — CAFELUȚA 8) ARSA — CA — ETA 9) — MARCHIZA — H 10) EI — ADEN — LEAH 11) STAT — TABAC — I 12) TIRANA — A — ACT

Nr. 32

PINZE

ORIZONTAL: 1) KAVERIN — CASA 2) ȚESATURA — OP 3) FILTRA — ONT — A 4) ACE — INSTARI 5) SA — CT — CA — AT 6) C — JOAGAR — AGA 7) IFOS — RD — CLOR 8) CINEMA — FAI — A 9) UN — VOAL — B 10) LES — ROM — CORT 11) TUDORAN — RIA 12) DESEN — TABLOU

Nr. 34

METALE

ORIZONTAL: 1) SERAFIMOVICI 2) OȚEL — RIBAKOV 3) CALAREȚUL — BA 4) L.EBA — AZ — LAR 5) UC — AUR — INELE 6) HALTERE — OT 7) RIMA — PIRON — M. 8) LA — BAN — TONE 9) CALCAR — SEVER 10) O — GARAJ — AC 11) FIARE — EMUL — U 12) ARME — STILPAR

Nr. 34

VARIA

ORIZONTAL: 1) BAS — LOCATAR 2) ATENA — ARAMA — 3) LEȘINAT — CET 4) EU — TOLANITA 5) A — CALARE — IC 6) R — AMIBA — CRI 7) EOL — NAMILE 8) PATALAMA — T 9) PATA — A — ICAR 10) ACORD — ATARE 11) PARĂȘTIST.

Nr. 35

VARIA

ORIZONTAL: 1) MARACINE — BOB 2) USTUROI — SAGA 3) ZI — GA — MICROB 4) I — CUPLETE — RA 5) CURS — ANINA — C 6) AȚIȚAȚI — ARCA 7) IS — BU — U — AR 8) ALATURARE — EC 9) VINURI — M — DAR 10) AZ — FI — BANANE 11) RATA — BARANGA 12) ITA — TALENTAȚI.

Incheind la
ADAS
ASIGURARI
DE VIATA
realizati.

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- participati la tragerile lunare de amortizare

America se pregătește să-l întâmpine pe N. S. Hrușciiov

În America se poartă discuții aprinse. Discuția oamenilor politici, ziarele, partidele. Despre ce anume? Toată lumea vrea să știe cine a rostit ultimul cuvânt înainte ca Eisenhower să se fi hotărât să-l invite pe Nikita Sergheevici Hrușciiov în Statele Unite.

Și sînt destui pretendenți la acest rol de onoare. Cercul de pildă, numele lui Averell Harriman, care ne-a vizitat țara vara asta; se șoptește și de senatorul Humphrey, care la sfîrșitul anului trecut a avut o lungă întrevvedere cu conducătorul guvernului sovietic; guvernatorii americani, pe care președintele Consiliului de Miniștri l-a primit recent, atrag și ei zgomotos atenția asupra rolului pe care l-ar fi jucat; se vorbește despre vicepreședintele S.U.A., Richard Nixon; și, în sfîrșit, unii cred că Eisenhower a luat hotărîrea din proprie inițiativă. Mai mult, disputa a trecut și dincolo de hotarele Statelor Unite. Se spune că și conservatorii și laburistii englezi au început să polemizeze între ei, rezervîndu-și un loc de frunte în lista pretendenților.

Dar important nu e felul cum va rezolva presa americană disputa. Important e faptul că, în sfîrșit, se înfîlesc „cei mai influenți oameni din lume, care, — așa cum a scris un ziar american — au purtat lungi discuții sincere și confidențiale cu toți oamenii de seamă, dar care n-au discutat încă îndelung, sincer și confidențial între ei”.

Peste cîteva zile, Nikita Sergheevici Hrușciiov va pleca în Statele Unite. Țara de dincolo de ocean n-a primit încă nicio dată vizita unui prim ministru al Uniunii Sovietice. De aceea sînt foarte explicabile emoția și chiar îngrijorarea care au cuprins presa americană.

„Eisenhower, — își avertizează compatrioții cunoscutul observator Walter Lippman, — va avea de a face cu un om politic foarte rutinat și practic, care se sprijină pe o puternică bază ideologică și pe o uriașă bază materială”.

Iar agenția „Associated Press” anunță: „Premierul Uniunii Sovietice, Hrușciiov, care este unul din cei mai călătoriți oameni politici ruși, va aduce cu sine în America mult farmec omenesc... Hrușciiov poate să-i minuneze pe fermieri cu cunoștințele lui agrotehnice... Hrușciiov e un comunist convins dar poate vorbi despre comunism și cu humor, și serios”.

O oarecare neliniște răzbate și din cuvintele Margaretei Higgins, de la „New York Herald Tribune”: „Hrușciiov este un birou de statistică ambulant în domeniul agriculturii și al altor laturi ale vieții americane... Toți americanii trebuie preveniți fără întârziere că cei care au de gînd să dezbate cu domnul Hrușciiov, în cursul apropiatei sale vizite în America, probleme ca creșterea porumbului, trebuie să se apuce îndată să se documenteze, altfel premierul sovietic va ride de ei”.

Dar există în America și neliniști de altă natură. Și nu neliniști, ci chiar panică. Sau, cum bine spun americanii, „o panică pașnică”. Ea s-a iscat la New York, în marea clădire de granit de pe Wall Street, nr. 11, unde este sediul bursei newyorkeze.

Teletype-ul bursei a anunțat: „Va avea loc un schimb de vizite între Hrușciiov și Eisenhower, va avea loc o întîlnire și o discuție deschisă între conducătorii celor două mari puteri”. Imediat, acțiunile uzinelor și companiilor interesate în construcții de război au scăzut vertiginos.

Din „Ogoniok” nr. 35, august 1959

— A început dezghețul! Gheața războiului rece crapă, domnilor acționari! — s-au alarmat afaceriștii de la bursă.

În ziare panica se oglîndește mai voalat și mai reținut, totuși fără echivoc.

„Journal of Commerce” scrie: „Ce-ar face țara noastră dacă o mare parte a capacității ei de producție n-ar fi destinată înarmărilor? Întrebarea nu e pusă prea des, dar răspunsul, care în cele din urmă tot va trebui dat, poate fi fatal”.

... Și mulți și-au pierdut chiar capul... — Stați! Inapoi! — s-au repezit să-și apere interesele cei în drept. — Încă nu se știe nimic. O să mai fie înghețuri!

Evident, în presă strigătele acestea de încurajare sună mai diplomatic.

„United Press International” comentează: „Se pare că reglementarea relațiilor cu Uniunea Sovietică este un proces îndelungat, care poate să dureze și douăzeci, douăzeci și cinci de ani”.

Cu alte cuvinte, gheața e groasă, rezistentă, poate să fie vreo cincizeci de ani, pentru cît trăim noi ajunge, iar ce-o fi după aceea s-o mai vedea. Și apărătorii înghețului se grăbesc să bage în „frigidere” speranțele calde ale americanilor, legate de sfîrșitul „războiului rece”.

Oamenii de afaceri care n-au nici o legătură cu comenzile militare speră că întrecerea în cursa înarmărilor va fi înlocuită de întrecerea pașnică. Dar speranțele acestea nu pot prinde puteri, fiindcă imediat intră în funcțiune instalațiile frigorifice. „Destinderea relațiilor americano-sovietice nu ne va scuti de grijiile economice, — răsună glasul înghețat al ziarului „Journal of Commerce”. — Dacă unor ramuri industriale americane le e greu și acum să concureze pe piețele de export, în viitor, într-un viitor nu prea depărtat, le va fi și mai greu, avînd în vedere sporierea exportului rus. Creșterea nivelului de trai în Rusia și Europa occidentală... ar putea avea drept urmare o concurență și mai acerbă pentru Statele Unite”.

Astfel de „frigidere”, intruchipate de o seamă de senatori și ziaristi, recomandă insistent ca lui Nikita Sergheevici Hrușciiov să-i fie arătate în Statele Unite rampe de lansare a rachetelor. De ce? Pentru ca, doamne ferește, gheața să nu se topească.

„Frigiderile” se tem de omul cu inima deschisă. Se tem de tonul direct, deschis al cuvintelor lui. Și învîrt urgent maneta la indicația „foarte rece”.

„S.U.A. trebuie să se opună lui Hrușciiov!” — scriu răitorul vechi, uzat, de tip „Truman”. „Cred, — îl susține instalația frigorifică sistem „senatorului Baird” — că cuvintele de avertisment ale stimului nostru expreședinte pot slui de ghid oricărui om care contribuie la orientarea cursului țării noastre în aceste zile încordate”.

Zile încordate! Așa numește Baird un răstimp pe care întreaga omenire îl privește cu încredere.

Dar gheața a început totuși să se topească. Cea mai bună dovadă sînt chiar strigătele alarmate de la bursă și sfîrșitul nerval al „frigidereilor” ruginite.

„MAI BUNE DECIT TOATE NOTELE DIPLOMATICE”

Să ne întoarcem, însă, la disputa de care am amintit la început.

Anul trecut am citit într-un ziar: „Budistul sexagenar Haniro Koiama, fără din prefectura Kanagava de lângă Tokio, și-a părăsit ocupațiile și s-a retras pe culmiile munților Asada, lângă Kamamura — la sud-vest de Tokio, ca să se roage

pentru slăbirea încordării internaționale. Vîzîrea trecută a terminat primul ciclu de șase sute de zile. Dar n-a fost, se vede, deajuns. Deci va continua încă o mie cinci sute de zile”.

Meloda la care a recurs țărănul japonez pentru influențarea situației internaționale nu mi se pare dintre cele mai eficiente, dar sînt inclinat totuși să cred că tocmai oamenii simpli ca el, sutele de milioane de oameni simpli înspăimîntați de „războiul rece”, de experiențele neîntrerupte cu bombele atomice, au jucat rolul hotărîtor la invitarea lui Nikita Sergheevici Hrușciiov în S.U.A.

Chiar Eisenhower a spus acum cîteva zile: „În ultimele luni ale anului 1958 am început să ne dăm seama că metodele pe care le folosim trebuie neapărat înlocuite, că trebuie să acționăm altfel decît am acționat pînă atunci”.

Și iată ce a scris în această privință ziarul „Sportsman”: „E limpede că nu Nixon, cu telegramele lui din Rusia, l-a determinat (pe Eisenhower) să ia această hotărîre... Președintele a spus că invitația era un secret pe care toată lumea îl cunoștea. Și într-adevăr, oamenii au prevăzut-o fiindcă era un lucru extrem de dorit și din ce în ce mai inevitabil”.

Așa dar, oamenii simpli! Nu degeaba, în ziua cînd s-a aflat vestea despre schimbul de vizite, corespondenții ziarelor americane au părăsit în fugă redacțiile spre a afla cum au întîmpinat vestea oamenii de pe stradă. Și iată ce li s-a răspuns:

La ancheta ziarului „Wall-Street Journal”:

Comis voiajorului Conrad Ranec din orașul Saint-Louis: — În actuala stare de spirit care domnește între cele două țări, totul poate fi util. Sîntem acum atît de departe unul de altul încît orice îmbunătățire a relațiilor reciproce ar contribui la slăbirea încordării.

Un comisionar din Boston (nu i se arată numele): — Vizita lui Hrușciiov nu poate dăuna, ci dimpotrivă, poate să ajute. Dar nu știu dacă o să-și schimbe atitudinea față de noi. E comunist și rămîne comunist.

Ancheta ziarului „Capital Times” în piața centrală a orașului Madison, statul Wisconsin:

M. Petersen: — Dacă vom putea avea încredere în ruși, înseamnă că această întîlnire va fi eficientă. Ar fi minunat ca cele două țări să aibă încredere una în alta, de aceea găsesc justificate aceste vizite.

Dominique Rousseau: — Găsesc excelentă ideea de a-l invita pe Hrușciiov aici. Acest lucru va contribui în mult mai mare măsură la menținerea păcii decît dacă premierul rus ar rămîne în patria sa. Se vede că Hrușciiov este un om care se conduce după argumente raționale.

Dick Zoolec: — Mi se pare o idee bună. Trebuie să se întîlnească și să pună capăt neînțelegerilor. Este o concesie, dar pe calea asta trebuie să mergem.

Clarence Luckhas: E bine să se întîlnească. Întîlnirile personale sînt mai bune decît toate notele diplomatice.

AMERICA CU UN ETAJ INVITA

În timp ce în masiva clădire a bursei newyorkeze panica e în

toi, în timp ce anumiți congresmani caută să încheie lucrările organului legislativ pînă la 15 septembrie spre a nu-l invita pe N. S. Hrușciiov să ia cuvîntul în Capitoliu, America cu un etaj, America oamenilor simpli i-a năpădit pe congresmani, guvernatori, Departamentul de Stat, redacțiile ziarelor cu scriitori și invitații adresate lui Nikita Sergheevici Hrușciiov. Nu, americanii de rînd nu se pregătesc să-i arate lui Nikita Sergheevici Hrușciiov rampe de lansare a rachetelor! Ei vor să-i arate omului cu inima deschisă brutăriile, locuințele lor, porumbul, mașinile lor. Ei îl întîmpină pe oaspete tot cu inima deschisă.

Un fermier de lângă Montgomery (Alabama) vrea ca „domnul Hrușciiov să vadă ferma noastră de lapte”. Directorul unei brutării din Stockton (California) scrie: „Ne mindrim cu brutăria noastră; facem o piine minunată pentru că frămîntăm aluatul într-un fel nou, neîntrerupt; Hrușciiov trebuie să facă cunoștință și cu micile întreprinderi industriale americane”.

Și aș mai vrea să vorbesc de încă o invitație. Răsfoind colecția revistei „Ogoniok” pe anul 1945, am găsit o fotografie care prezintă un episod din întîlnirea ostașilor americani și sovietici pe Elba. Din paginile ușor îngălbenite se răspîndea parfumul unor zile de mult apuse, dar neuitate, cînd popoarele sovietic și american se îndreptau împreună spre același țel. Ce cred, însă, acum despre vizita lui Hrușciiov, americanii care au luptat alături de sovietici împotriva dușmanului comun? Ne-am gîndit deci să intrăm în legătură cu unul dintre cei găsiți în fotografie. Am dat ușor de adresa lui Joseph Polovski. Locuiește la Chicago. I-am dat un telefon.

— O, ne amintim cu toții de Elba! — mi-a răspuns Polovski. A fost primul contact direct dintre americani și ruși. Așteptăm acum altele: noi, veteranii, îl vom întîmpina pe Hrușciiov cu brațele deschise. Sperăm că vom putea să-l vedem, să-i împărțăm sentimentele noastre sincere, prietenești. Vreau să vă mai spun că aș fi foarte fericit dacă Nikita Sergheevici Hrușciiov ar vizita familia mea. Vă rog să-i transmiteți invitația mea.

— Neapărat. N-ai vrea, Joseph, să spui cîteva cuvinte prietenilor cu care te-ai întîlnit pe Elba?

— Cu plăcere. Transmiteți-i prietenului meu, Grigori Goloborodko, următoarele. Notați-vă, vă rog: „Dragă Goloborodko, sînt încredințat că în cursul întîlnirii dintre Hrușciiov și Eisenhower, alături vom fi și noi sufletește. Prietenia dintre popoarele noastre are rădăcini istorice. Ea s-a consolidat în focul războiului. Conducătorii noștri trebuie să dezvolte această prietenie”.

Așadar, peste cîteva zile îl vom petrece pe Nikita Sergheevici Hrușciiov în călătoria sa peste ocean. În America oamenii îl așteaptă în mai multe feluri: unii cu o ușoară neliniște, alții cu multă îngrijorare. Dar covîrsitoare majoritate a americanilor așteaptă această vizită istorică cu prietenie și speranță: căci vine omul cu inima deschisă.

Ghenrih Borovik

V. Maevski

REALITAȚI DIN OKINAVA

„Și astăzi, ca în fiecare zi de altfel, grupul de tineri așteaptă într-o baracă acoperită cu tablă zimțată... Sarcina lor este preîntîmpinarea războiului... La distanță de o palmă se află o servletă din piele maro, cu inscripția „Foarte secret”. Ea conține sarcini militare precise... Aici domnește o atmosferă de permanentă încordare. Cel mult o dată în 24 de ore, într-un moment pe care nimeni nu-l poate bănuși dinainte, se aude soneria telefonului și un glas de la statul major rostește comanda „Zbor” după care urmează un cifru. Sirenele sună, iar piloții se aruncă în avioane. Fiecare avion „F-100” e gata pregătit...”

Nu, nu-i un roman polișt. Este relatarea vieții cotidiene de pe insula Okinava, transformată în cap de pod american. Articolul a fost publicat în numărul pe august al revistei americane „Reader's Digest” și aparține unui oarecare domn Drake.

Statele Unite, se spune în articol, au investit un miliard dolari în insula Okinava. Au fost construite aici două baze uriașe pentru avioane și rachete; o bază maritimă de aprovizionare a flotei a 7-a, o mare bază militară de aprovizionare pentru 50.000 de soldați. Infanteria maritimă care se află pe insulă este aprovizionată cu arme, tancuri, helicoptere, mijloace de transport. „La o oră după darea alarmei, toate acestea — exclamă autorul — sînt gata de acțiune în orice sector vizat”.

Fierște, autorul american știe că Okinava este un teritoriu japonez. El nu ascunde faptul că locuitorii insulei cer restituirea ei Japoniei și că lozinca lor este „Americani, cărați-vă acasă!”. Dar Drake nici nu vrea să-și dea de restituirea insulei. „Dacă vom admite ca insula să treacă sub control japonez — declară el — această cetate va deveni inutilă, deoarece guvernul japonez va putea controla felul cum folosim bazele noastre”.

Dealtminteri, această ultimă eventualitate nici nu-l prea îngrijorează pe ziaristul strateg. „Fapt este că avem mare nevoie de Okinava — continuă el — și actualul guvern japonez înțelege acest lucru”.

Invitînd guvernul american să declare față de „intenții are pentru a-și menține drepturile asupra insulei”, autorul articolului zugrăvește tabloul tranșant al „democrației” dobîndite, chipurile, de poporul Okinavei. El uită doar un singur amănunt: la Okinava s-a introdus pedeapsa cu moartea pentru nesupunere în fața autorităților americane.

„Okinava — scrie Drake — a devenit un fel de vitrină a fermității și cinstei americane”.

Dar, vai, nu e singura „vitrină”. Sute de baze americane cu armament atomic sînt răspîndite în întreaga lume. Existența lor otrăvește atmosfera internațională. Odată cu cerința popoarelor de a se pune capăt „războiului rece”, crește pretutîndeni protestul împotriva instalării de baze americane în Europa apuscană, Asia, Africa.

SĂPTĂMÎNA